Uredništvo in upravništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA"
izhaja v pondeljek, sredo in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina listu:

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.
Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila
se računijo s 15 vin. od 6 redne petitvrste; pri večkratnih oznanilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 147. Maribor, dne 23. decembra 1910. Letnik II.

Zavedajmo se!

Zavedajmo se, da je postalo časopisje osma velmoč, ki v sedanji hitro živeči dobi vstvarja pri marsikomu vse njegovo življenjsko naziranje, ki daje smeri javnemu mnenju in povzroča razpoloženje sugestivni moči žurnalistike podvrženih mas.

Zavedajmo se zato, da je naša najkulturnejša in najrodoljubnejša dolžnost širiti dobro in zdravo časopisje. Radi s ponosom povdarjamo, da umemo tok časa, da hočemo z njim napredovati, pokažimo to v dejstvih in širimo naše liste!

Zavedajmo se, da živimo v težkih bojih! Boriti se moramo na več strani. Lastni rodni bratje sejejo s pretiranim povdarjanjem in vsiljevanjem našemu ljudstvu tujega svobodomiselstva neslogo v maloštevilne slovenske vrste, ki bi morale biti tesno sklenjene, ker naval krvnih sovragov je silen, njihovi napori gigantski in njihova sredstva neizčrpna!

Zavedajmo se zato, da nujno rabimo časopis, ki bo stal čuječe na straži, bo izsledoval vse sovražne naklepe in nakane opozarjal nas na preteče nevarnosti in organiziral protiodpor!

Zavedajmo se pa, da more list izpolniti svojo nalogo samo, če je materijelno dobro podprt, če se mu ni treba bati malenkostnih stroškov, in če ima za sabo številne vrste prijateljev in naročnikov, ki dajo njegovi besedi še le pravo silo in težo!

Zato širite med prazniki **„Stražo"!** Kakor dosedaj bo **„Straža"** tudi v bodoče stala neomajno na braniku za pravice slovenskega ljudstva. **Kdor ljubi to ljudstvo in hoče njegovo dobrobit, naj agitira za našo „Stražo".** Nadelo, „ker resni so dnovi"!

Uredništvo.

Božično premišljevanje.

Ut ascendat homo reus,
Condescendit homo-Deus
Humanae miseriae.

(Da vstane človek-dolžnik, se je ponižal človek-Bog do človeške revščine.)

Božična sekv. iz13. stol.

„Slava Bogu v višavi, in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!"

Zopet je tukaj spomin na ono blaženo noč, ko se je prvokrat glasil ta spev. Od tedaj ni utihnil nikoli, odmeva od stoletja do stoletja! Koliko src je vstrepetalo v radosti ob tem spevu, koliko jih je našlo tisti mir, ki ga obeta angelski glas njim, ki so dobre volje! Da, dobre volje! Kdor je nima, mu je zaprt vstop v zakladnico božične skrivnosti. Zato jih je mnogo, premnogo, ki jim je pomen angelskih besed neumljiv.

Ob jaslicah se loči pot človeštva. Velik del se zbira okoli jaslic in se v živi veri klanja včlovečenemu Bogu: njim je dete rešitelj iz greha, učitelj najvišje življenjske modrosti, kažipot, brez katerega človek ne najde izhoda iz labirinta morečih dvomov in mučnih vprašanj.

Velik del pa gre mimo jaslic: njim je Kristus sicer izreden pojav v razvoju človeštva, mož, ki je s svojim duhom dal smer duševnemu gibanju skozi stoletja, človek, katerega bridkosti polno življenje in heroična smrt je simbol konečne zmage dobrega nad zlim, nenavadna prikazen, toda ne absolutnega, temveč le relativnega pomena. Gredo mimo jaslic; zanje je izgubil angelski spev svoj globoki smisel. Gredo iskat miru brez gotove nade na vspeh, da, v topi resignaciji — moderni Ahasver.

„Kdor pregleduje in razmotriva položaj časa, bode občutil pred vsem veliko zmešnjavo in mučno negotovost glede poglavitnega namena vsega stremljenja; povsod se loči človetsvo v stranke, često je človek sam v sebi razdvojen . . . Moderno kulturo razlikuje od preprostejše starega veka najbolj dejstvo, da je prenapojena z nasprotstvi." Tako sodi R. Eucken, mož ki vestno, finočutno in z globokim umevanjem zasleduje duševno življenje naše dobe. Moderni kulturi pomanjkuje enotnosti. Velikanski napredek na nekaterih poljih je oslepil že marsikoga, da prepeva slavo moderni kulturi, ne vidi pa velikih, da, temeljnih nedostatkov. Te moramo obžalovati tem bolj, ker zadevajo najvišje dobrine človekove, njegovo duševno kulturo. Te ne more nadomestiti zunanja, četudi še tako sijajna kultura. Moderni kulturi manjka trdna podlaga, manjka ji enotno svetovno in življenjsko naziranje, ki naj je njen regulator, ki naj ji določa smer, ki naj stavi cilje posamezniku in družbi. Konkretne cilje! Imaginarni cilji — splošen napredek človeštva, blagostanje družbe — so pravzaprav le slepila, navidezen odgovor na temeljna vprašanja: kam? čemu? kako? Čudno je le, da naša doba, ki se ponaša z realističnim umevanjem življenja, tega noče uvideti! Imaginarnim ciljem naj posveti človek svoje moči, žrtvuje svoj trud, podredi svojo osebnost?!

Moderni človek ne čuti često teh nedostatkov, ker nima v navalu stoterih opravil veselja in vsled tega tudi ne časa, razmišljevati o njih. In vsled tega je vse življenje pozunanjeno, moderna kultura postaja od dne do dne bolj „tostranska"; od dne do dne pa se množe tudi vprašanja, ki se bodo sčasom kondenzirala v resne socialne krize.

Zdrav razvoj človeštva je mogoč le na podlagi življenjskega naziranja, ki temelji na popolnem umevanju življenja, njegovih nalog in potreb, njegovih sil in zmožnosti. Tega nam pa še do danes ni dala nobena filozofija — vsi filozofski sistemi so bolj ali manj enostranski — podal nam ga je edino-le Kristus. Kot Bog je vir življenja in resnice, kot človek je preizkusil vse, od blaženega gledanja božjega, ki ga je uživala njegova duša, do bridkih ur na Oljski gori in smrtnega trpljenja na Golgoti. On je Odrešenik za posameznika in za družbo, učenik obema. Da postane deležen njegovega blagoslova človek in človeštvo, je treba le dobre volje. In v čem se kaže ta? On sam je rekel: „Učite se od mene vsi, zakaj jaz sem krotek in iz srca ponižen, in našli bodete mir svojim dušam!"

Božični praznik nam bodi praznik ponotranjenja, da se nam odpre božična skrivnost, iz katere izvira mir vsem ljudem, ki imajo dobro voljo!

Somišljeniki, po gostilnah, pri trgovcih in obrtnikih zahtevajte naš list.

PODLISTEK.

Zlata svetinja.

(Igrokaz v dveh dejanjih. Za oder priredil Starogorski.)
(Dalje.)

2. prizor.

(Dr. Skala, Vladimir.)

Dr. Skala in Vladimir sedita nekaj hipov

Dr. Skala: Prijatelj, pij! — Kaj pa tako študiraš?

Vladimir: In zakaj si postal molčeč?

Dr. Skala: Zamislil sem se v mladostna leta.

Vladimir: In jaz v Antonovo povest.

Dr. Skala: In zlato svetinjo, kaj?!

Vladimir: Tako je! Pa zdi se mi, da jo Ti že poznaš.

Dr. Skala: O tem boš sodil pozneje. Potrpi, da dobiva ključ do skrivnosti.

(Nekaj hipov molk.)

Vladimir: Baš prijetno ne more biti za vdovo, posebno ob tako velikem prazniku, ako se spomni prejšnjih časov.

Dr. Skala: In še morda v nezakurjeni sobi, sedaj, ko zunaj vse zmrzuje.

3. prizor.

(Prejšnja, Anton, Zorka.)

Anton (trka zunaj).

Dr. Skala: Naprej!

Anton: Tukaj, gospod doktor, je ona pridna Zorka.

Dr. Skala (gleda pozorno deklico, ki sramežljivo povesi oči. K Antonu): Hvala za trud! (Prime deklico za roko in jo posadi zraven sebe.)

Zorka (se plaho in sramežljivo ogleduje).

Dr. Skala: Ne boj se me, deklica moja. Povej mi, od koga si dobila ono zlato svetinjo?

Zorka (očitaje in bojazljivo k Antonu): Kako? Vi, gospod Anton, ste že vse povedali, vkljub storjeni obljubi?! O, to pa ni lepo!

Dr. Skala (prijazno): Umiri se, otrok, umiri! Gospod Anton mi je iz najboljšega namena povedal vse, kako je prišel do one svetinje. Slišal sem, da je bila darovana. Poznaš li darovatelja?

Zorka: Ne, jaz ga ne poznam. Mati so mi večkrat pravili, da je bil neki dijak, ki mi je daroval to svetinjo. Takrat sem pa bila še prav majhna.

Dr. Skala: Ali mi moreš kaj natančnejšega povedati o tem?

Zorka: Seveda! Moji stariši so mi vse natanko povedali. Rekli so, da je blagoslov božji združen s to svetinjo. In prav zato je niso hoteli mati prodati. Jaz sem si pa mislila: če le morem s skupljenim denarjem nekoliko pomagati materi iz revščine, prodam svetinjo. Bog mi tega gotovo ne zameri!

Dr. Skala: Seveda ne! Prav si storila! Ali hotela si mi povedati nekaj o dijaku.

Zorka: Kakih deset let je tega. Mi smo stanovali na Štajerskem v malem mestecu, kjer je bil moj oče zdravnik. Nekega silno mrzlega dne — na sveti večer je bilo — pride k nam reven dijak. Imel je hudo bolezen v grlu. Moj oče je rekel, da ga ozdravi, a ne sme iti domov, ampak mora ostati v našem mestu vsaj nekaj dni. Dijak pa ni imel denarja. Pravil je, da je prišel že prve dni decembra domov k bolnemu očetu iz Dunaja. Kar si je mogel pritrgati, je dal starišem. Sebi je obdržal le toliko, da je mogel zopet na Dunaj, kjer se uči prava in poučuje druge dijake bogatih rodbin, da se preživi. V našem mestu pa ne pozna nikogar, ki bi mu pomagal. Oče pokliče mojo mater. Bolezen v grlu bi postala neozdravljiva, ako se hitro ne pomore. Oče in mati se kmalu zmenita. Sobo za goste zakurita in jo dasta dijaku, da ostane pri nas, dokler ne ozdravi. Zvečer smo ga povabili na božičnico. Za božično darilo sem mu morala izročiti petak. Vsled tega je bil dijak tako ginjen, da je baje jokal . . .

Dr. Skala si obriše solzo.

Zorka: Bolezen v grlu je kmalu ponehala, ker ga je oče izvrstno zdravil in mu mati skrbno stregla. Še pred novim letom nas je zapustil skoraj popolnoma zdrav in nadaljeval svojo pot. Bilo je zgodaj v jutro, ko je odhajal. Jaz sem še spala. Takrat sem bila namreč stara tri leta. Odhajajoči mladenič se skloni k meni in me poljubi. Ko me je mati pozneje oblačila, je našla pri meni to zlato svetinjo. Ker ni hotel oče nobenega plačila, mi je pustil dijak v spomin zlato svetinjo, katero je nosil pri uri. Tako je bilo pisano na listku, v katerem je bila zavita. Moji stariši so bili dijakove hvaležnosti zelo veseli. Jaz sem svetinjo dolgo nosila v okrasek. Še le ko smo obubožali, so mi mati rekli, da se več ne spodobi, da bi nosila zlatnino.

Dr. Skala (pogleda Antona in Vladimira): Kako pa živita sedaj z materjo?

Zorka: Odkar je umrl moj oče — ubožec se je prehladil, ko je šel neko mrzlo noč k bolniku — sva se z materijo preselile v Ljubljano. Oče ni zapustil drugega premoženja, kakor precejšnjo svoto, katero je bil posodil nekemu sorodniku, ki je pa neče vrniti. Mati so prodali nekaj pohištva in naju preživljajo s šivanjem. Toda to delo naju komaj vzdržuje in nisve zadnji čas mogli plačati niti stanarine. Gospodinja je pretila, da naju požene iz sobe, ako ne plačave. Zato sem se odločila, prodati skrivaj svetinjo, da vsaj sveti večer in pa božične praznike preživiva pod streho.

Dr. Skala: Ali veš, ljubo dete, kako se glasi rek na svetinji?

Zorka: Seveda! Oče so mi večkrat pravili. Rek se glasi: „Beati misericordes!" to je: „Blagor **milosrčnim!"**

Celjski narodni liberalizem na bobnu.

Celje, dne 22. dec.

Naša razkritja v članku „Liberalni polom v Celju“, so udarila v celjske liberalce kot strela z jasnega neba; ker še niso prišli do sape, nekaj pa morajo vendar takoj odgovoriti, zato je načelnik prizadete Z. S. P. v Celju, general brez armade, dr. Kukovec, priobčil v „Nar. Dnevniku“ kratko izjavo, katere stilizacija je najboljši dokaz za trditve našega članka. Liberalci naj nikar ne mislijo, da si bodo pomagali s frazo: Vse je neresnično! Zakaj pa dr. V. Kukovec ne pove, ali je res, da je Z. S. P. odpisala 33.000 K od vlog posojilnic-članic Z. S. P. in tihe družbe, da je Z. S. P. od celjske podružnice terjana za plačilo ogromne svote? Zakaj dr. V. Kukovec ne pove, koliko dolga ima Z. S. P. pri celjski posojilnici, koliko dolga je že odpisala in da za ostanek dolga ni nobene varnosti, da visi v zraku? Zakaj dr. V. Kukovec ne pove, da se odborniki z vsemi štirimi branijo, prevzeti kako osebno obvezo, četudi so s svojim ravnanjem proti pravilom in proti zakonu zakrivili velikanski deficit v zvezinih podjetjih?

Tako hitro pa ne bomo gotovi s to grdo zadevo, kakor si celjski frakarji domišljujejo; ples se je namreč šele pričel.

„100.000 K dohodkov ima Z. S. P. od liberalnega tiska!“ tako zatrjuje dr. Vekoslav Kukovec v malodušnem tonu; že mogoče, da Z. S. P. izkazuje v svojih knjigah 100.000 K kot terjatev za tisk liberalnih trobil. Kdo pa je plačnik za to svoto? Ven z imeni, sicer opravičeno trdimo, da se hoče javnost z ovinkarijami oslepiti! Ali je plačnik listov konzorcij, v katerem edino nekaj veljajo grenadirjevi groši? Ali je plačnik dolgov „Narodna založba“, zadruga z zelo omejeno zavezo, katere kredit ne presega 50.000 K? Ali so plačniki morda neprostovoljni naročniki „Nar. Lista“ in „Nar. Dnevnika“, od katerih Z. S. P. ne dobi krajcarja, če jih dvakrat ob tla vrže?

100.000 K je neslo liberalno časopisje dohodkov — še čudno, da se ne trdi, da je to **čisti** dohodek! No, recimo, da je to res; saj dr. V. Kukovec bi tega ne trdil, ker mora vedeti, da bodo članice na občnem zboru zelo radovedne in neverjetne kot Tomaž. Odkod pa izhaja potem ogromni dolg pri celjski posojilnici, ki znaša najmanj 80.000 K, če odbijemo celo desettisočake, katere je celjska posojilnica že odpisala? Čemu pa delati dolgove, če ima Z. S. P. take velikanske “dohodke“? Saj tega dolga nam vendar ne bodete tudi utajili?

Celjska Posojilnica igra sploh v zadevi več nego dvomno vlogo. Kako se bode ona pred svojimi vložniki in zadružniki zagovarjala? Ti zahtevajo takojšnjo pojasnilo, kaj je s tem dolgom; ven z besedo, vi, starini, ako je stvar v redu! Ali morda čakate na vihar, kateri bo nastal po Savinjski dolini. Tu ne zadostujejo nobeni popravki v okviru tiskovnega zakona več, ampak na mestu je odkrita in moška beseda. Prizadeti bodo klicali načelstvo na odgovor, ako takoj ne stori svoje dolžnosti.

Med vložniki celjske posojilnice vre, in zadružniki, v svesti svoje neomejene zaveze, zahtevajo, da se jim pove popolna resnica in se jim natoči čisto vino. Vsaka minuta odlašanja je zamujena in bo imela za zavod nedogledne posledice; gospodje v načelstvu naj se ne igrajo z ognjem, sicer nastane požar, ki bo požrl tudi to torišče starinov.

In Zadružna Zveza, ki je vložila v politična strankarska podjetja neodpovedljivo vlogo 5000 K, to je ravno enoletno subvencijo poljedelskega ministrstva!? O tej v bodoče nekoliko več.

Dr. V. Kukovec pravi, da ni novi odbor napravil vinarja novega dolga; zakaj pa ne pove, koliko dolga so napravili drugi, za katere je Z. S. P. odgovorna. Morda pride vendar s časom do sape, če ne preje, pa na občnem zboru, ki se vrši v par dneh.

V Celju se gode stvari, ki zahtevajo popolno pozornost ne le prizadetih posojilnic, ampak cele slovenske javnosti. Celjski apaši so pri koncu s svojo modrostjo; klika teroristov je pri kraju, ker ji zmanjkuje nervus rerum.

Slovenski javnosti povemo, da smo v članku „liberalni polom“ odkrili šele tretjino resnice. Mirno čakajmo nadaljšnih dogodkov. Toliko je gotovo, da nastane vihar, ki ga Sp. Štajerska še ni doživela, ako se eden sam vinar ljudskega denarja še vrže v žrelo brezvestni koruptni celjski narodno-liberalni kliki. Za stare grehe pa bodo opeharjeni prizadeti prezentirali račun, da bode marsikoga glava bolela.

Slovenci in Hrvati.

Split, 21. dec. 1910.

V borbi za oživotvorjenje mojih narodnih idealov, pri delovanju za osvobojenje in zedinjenje hrvaškega naroda verujem samo v eno idejo: **v slovensko-hrvaško narodno-vzajemnost.** Individualnost hrvaškega naroda je ogrožena od notranjih in zunanjih sovražnikov, tako, da Hrvatje sami iz svoje lastne moči nikakor ne morejo ustvariti zedinjenja svoje raztrgane domovine. Če bi pa prišli tudi srečno enkrat do tega cilja, bi jim začelo kmalu goreti v lastni hiši. Zanetili bi oni, ki nočejo sedaj in ne bodo nikdar priznali hrvaškega državnega prava, ki nočejo biti politični Hrvatje. Vpliv Belgrada, dve svobodni srbski kraljevini, ideja Jugoslavije, narodno srbsko-hrvaško edinstvo, vse to je našlo na Hrvaškem tak odmev, da se voditelji hrvaške večine, ljudje, ki so rojeni Hrvatje, v svojem srbofilstvu bolj razgrevajo za srbske težnje, kakor sami takozvani Srbi. Ti voditelji nočejo nič slišati in nič vedeti o narodni razliki med Srbi in Hrvati, akoravno je kulturni in historični razvoj docela antipoden. Kar je hrvaškega, se označuje za srbohrvaško, kar je pa srbskega, ostane brez izjeme vedno srbsko. Žrtvuje in prodaja se narodno hrvaško individualnost na korist Srbske.

Hrvaški koplje tedaj njen grob njen notranji neprijatelj, rodni sin, ki je noče več priznati za mater, in vsi iskreno in trezno misleči hrvaški rodoljubi bi podlegli borbi z zunanjim in notranjim nasprotnikom.

Zato smo prisiljeni, da iščemo pomoči. A kje? Pri našem bratskem narodu slovenskem, s katerim nas druži en jezik, eno veroizpovedanje in skupnost dinastije. To je pravo narodno edinstvo, in na zemeljskem globusu ne najdemo dveh narodov, ki bi si bila bližja, kakor Slovenec in Hrvat: med njima ni razlike in je tudi ne sme biti. To edinstvo ne izvira mogoče samo iz zgodovine in enotnega kulturnega razvoja, ampak tudi iz nujne potrebe. Mi se ne moremo s svojo lastno močjo razviti, a ravno tako tudi Slovenci ne. Mali po številu, razkosani in izpostavljeni nemškemu navalu, je težko, da bi prišli kedaj do narodne svobode in zedinjenja. Kar pa nam je nedosegljivo posamič, to nam je mogoče vstvariti, če smo združeni. Ravno iz tega razloga je razveselil izstop naše četvorice vse poštene hrvaške rodoljube v vseh naših petero provincijah. V tem vidimo poroštvo boljše bodočnosti, vidimo položenje prvega temeljnega kamna za zgradbo ponosne stavbe: slovensko-hrvaške narodne vzajemnosti, ki jo bo dovršila naša in vaša, za njo vsa zavzeta in goreča mladina.

Pravaš iz Dalmacije.

Kužna bolezen na gobcu in parkljih.

(Deželni okrajni živinozdravnik Hugon Hinterlechner v Poljčanah.)

Omenil sem že, da je slinovka kužna bolezen, in nastane vedno po nalezbi (infekcija, okuženje), to je: jedna žival naleze bolezen od druge že okužene. Največkrat se pa strupena snov prenese posredno v prometu in sicer:

1. po ljudeh,
2. po železnicah,
3. v skupnih hlevih,
4. po paši in skupnih napajališčih in koritih,
5. po bikih plemenjakih,
6. po krmi,
7. po stelji,
8. z gnojem,
9. z kmetijskim orodjem,
10. z odpadki mlekarn.

Okuženje povzroča glivica, ki je natančneje ne poznamo. Prenese se od živali na žival, po lizanju, molži (dojitvi). V žival pride po ranicah (trda krma), po sopilih in prebavilih. Upornost teh glivic je večja, kot se misli, **mesece** prebijejo brez hrane. Njihovo rast in množitev pospešujejo najbolj zaduhli hlevi, slaba tla, gnoj in gnojnica.

Na vrhuncu bolezni je tudi mleko strupeno.

Franjo Dular, ki je spisal Domačega živinozdravnika za Mohorjevo družbo (1890) opisuje slinovko tako-le:

„Žlemna koža v gobcu je otekla in z vlečljivim žlemom prevlečena; živina ne žre in ne prežvekuje, ker jo gobec boli. Pri bolni živini se opažuje hitro hujšanje. Žeja je pomnožena, mleko se zmanjša in to, kolikor ga žival daje, je rumenkasto (včasih slanega okusa, kakor mrva, gosto in žlemnato). — Z zgornji čeljusti, posebno na tistem mestu, kjer manjka zob, na jeziku, na žlemni koži spodnje in zgornje ustnice, prikažejo se mehurčki, kakor leča veliki. Ti mehurčki so od začetka s čisto tekočino napolnjeni, kasneje pa postane tekočina v mehurčkih bolj kalna. Mehurčki kmalu popokajo, iz njih nastanejo male, zelo boleče ranice ali ugnide, katere se v osmih ali desetih dneh zacelijo. Vročnica ni huda, žila komaj nekoliko pomnožena, dihanje je navadno. Ker je gobec močno boleč, ne more živina žreti, kakor tudi ne prežvekovati, posebno ji napravlja trda klaja prav hude bolečine.“

(Vsled tega se žival močno slini in v gobcu peni. Ako odpreš taki živali gobec, se čuje vsled slin razločno cmokanje.)

„Pri kravah se nahajajo podobni mehurčki tudi na vimcu, ziskih in v nožnici. Pri svinjah se prikažejo mehurčki na rilcu in v gobcu. — Ako so oboleli tudi parklji, opazimo, da je koža nad in med parklji in na peti otekla in močno občutljiva; pri beli koži se opazi tudi rudečina. Na rudečih in oteklih delih se prikažejo mehurčki, kakor v gobcu, kateri tudi kmalu popokajo; namesto mehurčkov nastanejo male ranice in kraste. Živina težko in previdno ho-

---

Dr. Skala: Da, res je! (K Vladimiru): Ali veš, prijatelj, kje stanuje gospod Anton?

Vladimir: Seveda vem!

Dr. Skala: Stori mi torej to uslugo in pelji deklico domov. Če se ne motim, se mi je reklo, da biva v isti hiši?

Anton: Da, v isti, kakor jaz.

Dr. Skala: Hvala ti, deklica, za povest! Bodi dobra, kot doslej!

Zorka in Vladimir odideta.

4. prizor.

(Dr. Skala, Anton.)

Anton (sam za-se mrmra): Hm, nič ji ni dal, nič! Priti in pripovedovati je morala zastonj. In vendar bi stavil sto kron, da sta oni dijak in ta odvetnik ena in ista oseba.

Dr. Skala: Slišali ste povest!?

Anton: Ki mi je segla do srca. Dasi živim ž njima pod eno streho, vendar nisem vedel tega. In kako vdano trpita siromaštvo! Vdova se trudi dan in noč, da si zasluži potrebno. Koliko pa je bogatašev, ki bi lahko pomagali takim revežem.

Dr. Skala: Prav pravite! — Vendar, da vam povem na kratko, kar še ne veste. Oni ubogi dijak, ki je podaril deklici svetinjo, sem bil jaz. Dobroto, katero so mi storili Zorkini stariši, sem mislil nekoliko povrniti s to svetinjo, drugega nisem imel. Še sanjal nisem, da bi me ta zlatnina spomnila kedaj, da je prišel čas, da poplačam dobroto, da so mi oteli življenje. Zakaj, brez zdravniške pomoči bi najbrž umrl. Na sveti večer so me Zorkini stariši sprejeli in razveselili in Bog hoče, da prav na sveti večer vrnem nekoliko svoj dolg. — Napravil bi jima rad malo presenečenje. Svetujte mi!

Anton (premišljuje): Kaj posebno pametnega mi ne pride na um.

Dr. Skala (po kratkem molku): Napravimo tako! V vdovino sobico postavimo božično drevesce. Mene so bili tudi takrat razveselili z njim. Pod drevesce pa razložimo darove in kar je treba. Vaša soproga nama mora pomagati. Vi pa poznate tukaj bolj ljudi, zato boste preskrbeli in izvabili vdovo in hčerko za nekaj časa po zvijači iz hiše. Med tem opravimo mi svojo delo.

Anton (veselo): To pa, to! Se vam pač pozna, da ste doktor! Moja pomoč Vam je gotova! Kdo bi videl rajši, kakor jaz, vdovo srečno in veselo!

Dr. Skala: Torej na delo! Imam še neke opravke, in želim tudi poizvedeti nekoliko zadnan onega dolga, ki ga sorodnik noče izplačati ubogi vdovi.

Oba vstaneta in odideta.

(Zagrinjalo pade.)

2. dejanje.

(Priprosta, slabo zakurjena sobica. Šivalni stroj. Peč. Nekoliko potrebnega pohištva. Mrak. Šipe so pokrite z ledom.)

1. prizor.

(Ana, Zorka.)

Ana (vdova. Bleda ženska srednjih let, a še vedno lepa. Šiva malo oblačilce): Hiti, Zorka, da bo prej gotovo!

Zorka (ogleduje rudeče volnato in črno pikasto blago ter pomaga našivati žametne trakove): Mati, ta obleka pa bo res lepa. Kako se je bo zveselila sosedova Tilka. Škoda, da nimam take!

Ana (se bolestno nasmehne): Predraga je za naju, ljubo dete! Saj vidiš, kako sva revni!

(Nekaj hipov molk. Le šivalni stroj ropoče.)

Zorka: Danes sem videla, kako lepa darila so kupovali stariši svojim otrokom. V izložnih oknah pa je vse tako krasno . . . Pa tudi sobe imajo bolj tople. Najina pa je hladna, da me že pričenja zebsti. (Si drgne roke.) — Oh, zakaj je umrl naš predragi oče!

Ana bolestno vzdihne in si obriše solzo.

Zorka: Mama, nikar se ne žalosti. Govorim res tako neumno, a nekaj moram, drugače mi je dolg čas. Jaz vsega tega ne maram. Zadovoljna sem, ako Vas vidim veselo in da smem biti zraven Vas. Ali hočete, da Vam zapojem kako pesmico?

Ana (objame Zorko): Ti dobro moje dete! Le zapoj, le!

Zorka (poje): „Sveta noč, blažena noč . . . .“

Ana pomaga peti.

(Ko končata, nekdo potrka na vrata.)

Zorka: Mama, nekdo trka.

Ana: Naprej!

2. prizor.

(Prejšnja. Trgovski pomočnik.)

Trgovski pomočnik (vstopi): Dober večer, gospa! Lepa pesem! . . . Moj gospodar, trgovec Marko, me je poslal, da Vas vprašam, če bi hoteli takoj priti malo k njemu.

Ana (k hčerki): Gotovo bo kako naročilo. Takoj se vrnem! Ti mi pa med tem prišij še te trakove na krilce. (Ogrne plašč in odide.)

3. prizor.

(Zorka sama.)

Zorka (šiva): Daj Bog nekako pomoč, da se ne bo trebalo materi toliko mučiti! (Tihota.) Zakaj neki me je oni gospod v hotelu toliko izpraševal o svetinji? In še solzil se je! — Znabiti pozna tistega dijaka. (Za hip.) Sedaj še le mi je dolg čas, ko ni matere. Nekdaj je bilo drugače na sveti večer. Krasno božično drevesce, jaslice, darila, topla soba, da, da, — to je bilo takrat, ko je še živel ubogi moj oče. In kako smo peli vsi trije! (Poje kako primerno božično pesem.)

4. prizor.

(Zorka, Anton.)

Anton (trka zunaj.)

Zorka: Že zopet nekdo, matere pa ni doma. (Glasno.) Prosto!

di„kakor bi po jajcih hodila.“ V 8—14 dneh se rani-ce popolnoma ozdravijo.“

Žival, ki se goni od kraja v kraj, zboli večkrat najprvo na parkljih, še le potem v gobcu. Ko so parklji bolani, občuti žival srbečico, vsled tega se liže, pa tudi v gobcu otrovlje.

Nasprotno pa žival, ki je večinoma v hlevu, najprvo v gobcu zboli in s slino, ki ji od gobca pada, parklje okuži. Parklji včasih tako močno zbole, da večkrat odpadejo. — Konji zbole v gobcu.

Slinovka traja povprečno dva tedna, včasih tudi dalje, da se popravi. — Slabi hlevi in postrežba zavlačujejo zdravljenje.

Odrasla žival redko pogine, pač pa mladiči. 50—80% sesajočih telet izgubimo na črevesnem vnetju. Tudi nastopa v nekaterih letih kuga milejše. Okuženje traja v hlevu 5—6 tednov in je veliko odvisno od snage in postrežbe. Najhuje je pri tej bolezni okolnost, da ne da enkrat ozdraveli živali nobene imunitete (odpornosti) za zopetno okuženje in tako se lahko prigodi, da se kmetu pri zadnjem še bolanem živinčetu znova že ozdravljena okužijo.

Posledice slinovke so včasih zelo neprijetne, cako na primer predčasno pometavanje, včasih mleko popolnoma presuši, kronična bolehanja na parkljih in na vimenu.

Kako se ohranimo okuženja?

1. Čisti hleve in snaži redno živino!

2. Ne hodi po tujih hlevih in ne spuščaj v sedanjem nevarnem času drugih ljudi (mesarjev, živ. trgovcev, tudi sosedov ne) v svoje hleve.

3. Ne kupuj tuje živine. Če si jo pa moral kupiti, opazuj jo 14 dni. Postavi jo v stran od druge domače živine. Skrbi, da ne pride ta čas posredno ali neposredno v dotiko.

4. Ne kupuj krme iz okuženih krajev, tudi stelje ne.

5. Pokladaj mehko krmo.

6. Dekle in gospodinja si naj pred molžo (dojitvijo) nohte na rokah porežejo, da vimena pri tem ne ranijo.

7. Ubogaj in izpolnuj vse ukaze javne oblasti vestno. Bodite prepričani, da okrajna glavarstva gotovo ne izdajajo sebi v zabavo, vam pa v nadlogo naredbe, temveč v vašo lastno korist.

Pripomnil bi še rad, da se mleko od na slinovki obolelih živali ne sme surovo (nekuhano) uživati, in tudi ne prodajati. Ako bi se hotelo tako obolelo živinče zaklati, je to takoj pristojnemu glavarstvu prijaviti.

Za slučaj, da se vendar bolezen pojavi, mora vsak posestnik to takoj svojemu županstvu in to zopet okrajnemu glavarstvu naznaniti. Okrajno glavarstvo vam pošlje kmalu svojega živinozdravnika, ta vam pa da potem navodila, kako žival zdraviti in nadalje postopati.

Neživinozdravniku je strogo prepovedano slinovko zdraviti.

C. kr. namestnija je razpisala v očigled nevarnosti, ki nam od slinovke preti, nagrade do 50 K za zamolčane slučaje slinovke, to je: ako bi kdo zvedel, da ima ta ali oni posestnik na slinovki bolno žival in jo navlašč ni prijavil županstvu, dobi dotični, kateri je županstvo ali glavarstvo naknadno o tem obvestil, do 50 K nagrade.

Upam pa, da pri našem kmetu do tega ne bode prišlo, da bode vsak posameznik, zavedajoč se svojih dolžnosti, storil vse potrebno, da se čim vspešneje zatira, oziroma odbije ta kuga — in vršil s tem svojo patrijotično dolžnost v svojo lastno in korist svojega bližnjega.

Za gornjesavinjsko železnico.

(Predlog poslanca dr. Verstovšeka in tovarišev za zgradbo gornje savinjske železnice vložen 9. decembra 1910, v državnem zboru.)

Sodni okraj Gornjigrad na Spodnjem Štajerskem nima nobene železniške zveze s sosednimi okraji, akoravno je železnica za tamošnje prebivalstvo skoroda življenjsko vprašanje. Za rentabiliteto železnice so dani vsi predpogoji, tehnična preddela so že izvršena, napravili so se tudi koraki za financiranje železnice; samo še država naj bi posegla vmes, pa bi se projekt železnice lahko dogotovil.

V tem okraju so slovite Savinjske alpe (spodnještajerska Švica) s svetovnoznano Logarjevo dolino. Z velikimi žrtvami se jih je v zadnjih letih pripravilo za turistiko, vendar se tujski promet radi pomanjkanja modernih prometnih sredstev ne more povzdigniti. Naj zadostuje, če omenim, da imajo turisti od najbližje železniške postaje Rečica na Paki na progi Celje—Spodnji Dravograd 50 km dolgo pot z vozom, če hočejo priti v osrčje Savinjskih alp.

Sedež okrajnega sodišča trg Gornjigrad je od postaj Rečica na Paki in Kamnik na Kranjskem oddaljen 25 km.

Prebivalstvo gornjegrajskega okraja se zelo peča z gozdarstvom in lesotržtvom; okrog 270 žag pripravlja les za trgovino. Vendar je mogoče les edino po Savi in Savinji spraviti na trg in ga prodati pod zelo neugodnimi pogoji; italijanski in drugi trgi za lesne izdelke gornjegrajskega okraja radi pomanjkanja železniških zvez ne pridejo v poštev.

V okraju se nahajajo tudi velike zaloge premoga, kremena, antimona in marmorja itd. Sadjereja in živinoreja sta na izvanredno visoki stopinji. Rentabiliteta nameravane železnice bi bila sigurna. Že do sedaj se izvaža letno 2200 vagonov lesa iz okraja, poleg tega še približno po 100 vagonov apna, 40 vagonov živine, 60 vagonov sadja; uvaža se na leto okoli 800 vagonov blaga za trgovce in zasebnike, 160 vagonov vina, 140 vagonov piva itd. Že pri sedanjih slabih prometnih razmerah se uvaža in izvaža letno okrog 3500 vagonov blaga, torej dnevno 10 vagonov.

Če bi se ustvarila boljša železniška zveza, bi se gotovo povzdignil eksport za polovico, kajti pričeli bi se spravljati med svet nevzdignjeni naravni zakladi premoga in drugi, in tudi import bi se gotovo povzdignil. Z vso gotovostjo lahko računamo, da bi znašala množina blaga, ki bi se prevažala po tej železnici, na leto 5000 vagonov. Tudi osebni promet bi se radi slabih cestnih zvez, na železnici zelo razcvetel.

Revizija trase in komisijski ogled od okraja z velikimi žrtvami napravljenega projekta za normalnotirno železnico od postaje Rečica na Paki do Gornjegagrada se je izvršil 22. nov. 1907.

Glasom odloka železniškega ministrstva z dne 24. maja 1910, štev. 62895-09-3, se je projektirana črta: Rečica, Št. Janž, Grušovlje in Otok do Gornjegagrada odobrila. Železniškemu odboru se je pa priporočalo, zadovoljiti se za enkrat samo z realiziranjem črte Rečica na Paki—Št. Janž. Radi velikih stroškov trase Št. Janž—Gornjigrad naj bi se namreč izgotovitev te proge preložila na poznejši čas. Železniški odbor je sporazumno z okrajnim odborom v posebni vlogi dne 14. junija 1910 naznanil železniškemu ministrstvu, naj se za enkrat izvrši vsaj začetno progo Rečica na Paki do Št. Janža v dolžini 13.8 km (ne samo do Prihove 8.4 km), ker bi se s tem zgor. Sav. dolini (Luče, Ljubno itd.) in Zadretju (Bočna, Šmartin itd.), kakor tudi središču okraja Gornjigrad pripomoglo do boljše železniške zveze.

Detajlni projekt bo takoj izgotovljen, čim se bode spoznalo, da hočejo na kompetentnem mestu z vsemi sredstvi podpirati realiziranje tega projekta in se bo zagotovilo posebno denarno podlago.

Prispevanje države k stroškom detajlnega projekta v istem razmerju kakor k stroškom celotnega načrta je nujno potrebno.

Stroški za izpeljavo projekta Rečica—Št. Janž bi iznašali okrog 2,000.000 K (stroški celotne proge Rečica—Gornjigrad so preračunjeni na 3,800.000 K). To svoto bo železniški odbor zbral na sledeči način: Država, oziroma dežela, prevzame skupno 75% vseh stroškov, ostanek bi prevzel gornjegrajski okrajni zastop (kateri je k skupnemu projektu že votiral nemajhno svoto od 1,000.000 K, kar posebno priča o zanimanju za izvršitev te proge), prispevali pa bodo tudi interesenti, posebno grajščina Gornjigrad.

Podpisani stavijo torej predlog:

Zbornica skleni: Vlada se pozivlje, naj sestavi radi izvršitve normalnotirne železnice od postaje Rečica na Paki do Št. Janža:

a) takoj na stroške države, z zmernimi prispevki interesentov detajlni projekt;

b) naj zagotovi financielno podlago železnice v smislu predloga;

c) ta projekt naj se sprejme v zakonovo predlogo o lokalnih železnicah.

Dunaj, 2. dec. 1910.

Dr. Verstovšek,
Dr. Benkovič,
Pišek in tovariši.

Anton: Dober večer, Zorka! Zelo lepo si pela. Kje si se pa naučila tako lepo pevati?

Zorka (mu ponudi stol): Mati so me naučili, da si včasih preženevi žalostne spomine.

Anton: Prav tako, lepo tako! (Se ozira.) Kje pa imaš mater?

Zorka: Pravkar so šli k trgovcu Marku, ki je poslal po njih.

Anton: Škoda! Mislil sem te nekaj prositi!

Zorka: Česa pa, prosim?

Anton: Če bi bila tako dobra in mi skočila v bukvarno po „Fr. S. Vilharjeve skladbe.“ Dal bi je nekomu za darilo. Moje noge so že okorne, ti pa še lahko kar plavaš po zraku.

Zorka: Rada bi Vam izpolnila željo, toda bojim se, da se mati kmalu vrnejo in dobe sobo zaprto. Dela je pa še veliko.

Anton: Pa pusti odprto! Tukaj te počakam in opravičim, ako pridejo mati popreje.

Zorka: Dobro, pa pojdem! (Ogrne plašč.) Toda, Vi morate tukaj počakati!

Anton: Gotovo, gotovo!

Zorka odide. (Konec prih.)

Politični pregled.

Gosposka zbornica.

V seji gosposke zbornice dne 21. decembra so bili sprejeti naslednji zakoni: zakon glede stanovanjske oskrbe, zakon glede podaljšanja konzularnega sodništva, dalje zakon o uporabi prebitkov skupnih sirotninskih blagajn in pa zakon glede sodne prakse onih pravnikov, ki niso v sodno-pripravljalni službi. — S tem je bilo zasedanje gosposke zbornice za zdaj dovršeno.

Češko-nemška spravna pogajanja.

Dne 22. dec. se je vršila pri najvišjemu dež. maršalu princu Lobkowitzu sklicana konferenca načelnikov posameznih čeških in nemških deželnozborskih klubov v češkem dež. zboru. Konference pa se niso udeležili radikalci in sicer niti nemški niti češki. Konferenca je imela namen določiti program za bodoča češko-nemška spravna pogajanja. Poskusilo pa se bo s to konferenco še enkrat. Sklicana bo na 30. dec. in povabljeni bodo še enkrat češki in nemški radikalci h konferenci. V tej konferenci bodo podani razni inicijativni predlogi glede češko-nemških spravnih pogajanj. O teh inicijativnih predlogih bo konferenca sklepala ter bodo posamezni klubovi načelniki poročali o vspehih svojim klubom. V slučaju, da bi klubi sprejeli rezultate te konference kot zadovoljive, bo sklican češki dež. zbor takoj v januarju k zasedanju in bo te spravne predloge odobril.

Bojno razpoloženje na Kreti.

V Atene se brzojavlja iz Kaneje na Kreti, da pride med prebivalstvom v kratkem do velikega razburjenja. V posameznih krajih otoka so se priredila protestna zborovanja, na katerih se je posebno povsod izražala volja, da bo kretsko prebivalstvo, če bi bilo treba, z orožjem v roki izvršilo zedinjenje kretskega otoka z grškim kraljestvom.

Prestolonaslednik Franc Ferdinand otvori delegacijsko zasedanje v Budimpešti.

Avstrijski minister zunanjih zadev grof Aehrenthal je naznanil ogrskemu ministrskemu predsedniku grofu Khuen-Hedervaryju, da bo prestolonaslednik Franc Ferdinand v zastopstvu cesarja Franca Josipa otvoril in tudi nagovoril delegacije, ki se sestanejo dne 28. decembra v Budimpešti. Ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary je o tem Aehrenthalovem poročilu obvestil tudi druge ogrske ministre in takoj so se tudi začele v kraljevem gradu primerne priprave za sprejem delegacij.

Srbski kralj Peter in vseslovanski časnikarski kongres.

Sofijski „Dnevnik“ javlja iz Belgrada:

Te dni se je sporočilo kralju Petru, da se bo vršil vseslovanski časnikarski kongres leta 1911 v Belgradu. Kralj je izrazil svoje veselje, da so si slovanski časnikarji izbrali Belgrad za mesto svojega kongresa, ter pripomnil, da bo ostal vse dni, ko se bo vršil kongres, v Belgradu, da bo osebno pozdravil zastopnike slovanskega javnega mnenja.

List na to vest pripominja: Tako stališče zavzema nasproti slovanskim časnikarjem srbski kralj, dočim je bolgarski car Ferdinand ob času letošnjega vseslovanskega časnikarskega kongresa z vso svojo rodbino zbežal iz Sofije.

Nemški kulturonosci.

Iz Gradca se poroča:

Pri premijeri znane opere „Quo vadis“ dne 22. decembra, ki je komponirana od francoskega komponista in posneta po znanem Sienkiewiczevem romanu „Quo vadis“, je nemško-nacionalno dijaštvo v gledališču proti operi demonstriralo. Večina navzočih pa je demonstrante skušala preglasiti z odobravanjem. Ko je bila predstava končana, so se podali demonstranti-dijaki pred vrata, ki vodijo iz odra, ter so tam atakirali igralce. Eden igralcev pa je to stvar vzel jako za resno ter je enemu buršaku dal krepko zaušnico. Publika je potem morala napoditi nemško kulturonosno študentstvo.

Novi sarajevski župan.

Cesar je imenoval za prvega župana v Sarajevu dosedanjega občinskega svetnika Tehim efendi Čurčiča, za županove namestnike pa dr. Nikolo Mandiča in pa dr. Risto Hadži Damjanoviča.

Razmerje med Srbijo in Rusijo.

Srbsko časopisje živahno dokumentira prisrčno napitnico, ki jo je izrekel povodom proslave imendana ruskega carja v konaku ruski poslanik Hartwick na srbskega prestolonaslednika Aleksandra. V tej napitnici je povdarjal ruski poslanik ljubezen ruskega naroda napram srbskemu prestolonasledniku princu Aleksandru. Iz tega se sklepa, da so vesti, da se zaroči prestolonaslednik Aleksander z rusko veliko kneginjo Tatjano vendarle resnične. Prestolonaslednik se poda takoj po praznikih v San Remo, kjer ostane do pomladi. Poleti pa se poda v Petrograd in zatrjuje se, da se ob tej priliki zaroči s kneginjo Tatjano.

Potovanje srbskega kralja Petra v Rim.

Srbski kralj Peter se poda, kakor je sedaj definitivno določeno, dne 3. februarja 1911 z velikim vojaškim spremstvom čez Reko in Ancono na obisk v Rim.

Srbski kraljevič Jurij v francoski armadi.

Srbski kraljevič Jurij se poda v začetku januarja na Francosko, kjer bo služboval dve leti v francoski armadi.

Raznoterosti.

Zaradi božičnih praznikov izide prihodnja številka „Straže“ v sredo dne 28. t. m.

Vesele božične praznike želimo vsem sotrudnikom, naročnikom in prijateljem našega lista. Prijetne dneve imamo sedaj zunaj v prirodi. Zemlja sicer spi zimsko spanje, a nad njo se boči vedro nebo, raz katerega siplje zlato solnce svoje božajoče in ogrevajoče žarke. Slična ubrana prijetnost, kakor v naravi, naj zavlada v srcu vsakega posameznika, v vsaki družini, v vsakem domu. In zbrali si bomo novih mo-

ci za težke in odločilne boje, ki nas čakajo. V znamenju svetega miru pripravljajoč se za bodočnost obhajajmo božične praznike polni veselja in neskaljene radosti.

Iz šole. Štirirazrednica v Grižah se je razširila v petrazrednico.

Razpisani sta službi učiteljice na ljudski šoli pri Sv. Barbari pri Mariboru in Sv. Rupertu v Slov. goricah. Zahteva se znanje obeh deželnih jezikov. Prošnje do 31. decembra 1910 na pristojna krajna šolska sveta.

„Društvo slov. profesorjev“ v Ljubljani bo imelo svojo glavno skupščino dne 28. dec. 1910 ob ½10. uri dopoldne v mali dvorani ljubljanskega Narodnega Doma. (Nadaljevanje eventuelno popoldne.) Dnevni red: 1. Pozdrav. 2. Poročilo odborovo, a) tajnikovo, b) blagajnikovo, c) računskih preglednikov. 3. Predlog o zvišanju članarine. 4. Referati ozir. predlogi: a) o suplentskem vprašanju, b) o slovenskih spričevalih, c) o telovadbi in risanju. 5. Volitve: a) predsednika, b) enega odbornika, c) enega odbornika namestnika. 6. Slučajnosti.

Zgodovinsko društvo. Umirovljen državni uradnik, ki se jako zanima za napredek našega slovenskega štajerskega Zgodovinskega društva, je napravil sledeče statistiko, ki je tako zanimiva, da jo objavljamo v spodbudo k' obilnemu pristopu k naši važni kulturni organizaciji. Izmed letošnjih 353 članov Zgodovinskega društva je 177 duhovnikov (50.3%), štajerskih duhovnikov je 152; za njimi pridejo profesorji, katerih je 37 (10.5%), zasebnih uradnikov je 14 (3.9%), državnih uradnikov 12 (3.4%), učiteljev je 15 (4.26%), društev 34 (9.66%), zdravnikov 6 (1.7%), 2 notarja (0.6%), odvetnikov 19 (5.4%), grajščak je 1 (0.28%), šol je 13 (3.7%), dijakov 6 (1.7%), zasebnikov 7 (1.9%), trgovcev 5 (1.4%). Potem so še člani: 1 slikar, 1 obrtnik, 1 vojak in 1 farmacevt. — Zastopnik' vsakega izmed navedenih stanov, ki še ni član našega društva, naj seže ob novem letu v žep, pošlje 5 kronic in naj pristopi kot član!

Narodnost slovenskih liberalcev. V Gočovi pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je pri občinskih volitvah dne 19. decembra zmagala združena štajerčijanska-slovensko-liberalna stranka pod vodstvom nekdanjega hudega narodnjaka Franca Krambergerja. Da se slovenski liberalci v današnjih resnih dneh združujejo v obmejnih občinah s pristaši šnopsa in „Štajerca“, to vendar mora pri vsakem resno mislečem rodoljubu vzbuditi ogorčenje nad zaupniki lažinarodne celjske stranke. Proti komu je nastopala slovenska (?!) liberalna stranka? Proti najboljšim slovenskim možem, ki so posebno glede šentlenartske šulferajnske šole zavzemali odločno narodno stališče. Slovenski liberalci res nimajo nobenega narodnega čuta več! Prodali so ga za judeže groše štajerčijancem in šulferajnovcem!

Čedne razmere morajo vladati med kranjskimi liberalci. Na videz so se sicer nekoliko pobotolali in zopet sede pri eni mizi skupaj možje, značaji seveda, ki so se še pred par meseci obkladali z „najlaskavejšimi“ epiteti, na primer: dr. Tavčar—Ribnikar, „S. Narod“—dr. Oražen, a v notranjosti še vedno vre. Kot nekak oddihljej te notranje nevolje se mora smatrati naslednjo notico v „Slov. Narodu“ od dne 21. t. m.: „Izzivanje. V Učiteljski tiskarni izhajajoče „Jutro“ išče naročnikov in odjemalcev. Pri tej priliki se je čutilo „Jutro“ poklicano, obregniti se ob naš list, češ, da mu strežemo po življenju. To izzivanje je prav nepotrebno. Ko bi mi stregli „Jutru“ po življenju, bi ga namreč že davno ne bilo. S pravili Učiteljske tiskarne in z zadružnim zakonom v rokah bi bili lahko že davno „Jutru“ izpihnili luč življenja, če bi bili le hoteli. Tega se morajo gospodje direktorji Učiteljske tiskarne in „Jutro“ vendar zavedati in zato res ne umejemo, čemu izzivajo.“ Res, čedne razmere! A še bolje se mora občudovati izraziti liberalni čut za postavnost in njihov smisel za poštenje.

Stražarji liberalne misli. Sedaj pa postaja liberalna organizacija nevarna! Česar smo se že dolgo bali, to se je zgodilo! Postavili so stražarje, da se vsaj izmed onih, ki so že liberalci, ne bo mogel nihče več izneveriti napredni misli. Celo akcijo ima v rokah akademično društvo „Triglav.“ Na Štajerskem so določeni da stražijo napredno misel: dr. J. Sernec in dr. Sandor Hrašovec v Celju, dr. Jurtela in dr. Stuhec v Ptuju, dr. Stiker v Brežicah, dr. Mayer)torej zopet v liberalni struji!) v Šoštanju, dr. Pregl v Vuzenici, dr. Rakež v Šmarju pri Jelšah in dr. Strelec v Gornji Radgoni. Ali gospodje stražarji liberalne misli dobe tudi kako uniformo, še ni določeno. Grdo pa je od strani iniciatorjev te duhovite organizacije, da se ni med liberalne vahtarje sprejel tudi dr. Kukovec. Da se nas krivo ne razume! Imamo mnogo prask z dr. Kukovcem, ampak to tudi nas žali, če se ga odriva tamkaj, kjer pravzaprav zasluži prvo mesto. Čast komur čast! Mi resno reklamiramo dr. Kukovca med stražarje liberalizma! — V svesti si svoje časnikarske zadače napram Koroški, javljamo, da bosta tam branila naredno misel dr. Šket in dr. Müller v Celovcu. Vsled tega bo dr. Šket gotovo odložil korektorsko mesto in krasne nagrade, ki jih vleče pri „klerikalni“ Mohorjevi družbi. Čudovite spremembe se nam obetajo! Dr. Šket bo pustil mastne „klerikalne“ nagrade!

Šegularija. Župnik pri Sv. Roku ob Sotli smatra kot svoj poklic, da piše v prostih urah članke in „izvirne“ povesti za slogaško, v resnici liberalno „Slogo“. Tudi številko od dne 23. decembra je obogatil z uvodnikom, s katerim bi naj po urednikovi želji opisal politični položaj. Članek nam kaže vso omejenost in moralno izkvarjenost slogaškega političnega obzorja, ker se celo „opisovanje položaja“ omejuje na grde osebne napade na dr. Šusteršiča in dr. Korošca in na malikovanje pred „katoliškim“ Plojem. Niti tako daleč ne sega slogaški pogled, da bi opazil mlade liberalce v Celju, ki so v resnici razbili štajersko slogo. Ne smatramo torej za vredno, da bi polemizirali proti taki konfuznosti in zaslepljenosti, saj pa tudi to ni potrebno, ker noben le količkaj pameten in politično normalen človek na celem svetu ne more zavžiti, kamoli prebaviti take časnikarske politične brozge. Samo nekaj hočemo navesti v zabavo naših čitateljev. Gosp. Šegula je namreč opremil svoj uvodnik s pismom na urednika, v katerem med drugim piše: „Dobite spis, pa pod tem pogojem, da me ne bodete celo nič branili pred raznimi onegovič, kateri varni za ploti katoliških časopisov blefkajo na mene, ker grem pred vsemi očitno po cesti svojo pot. Morebiti nazaj grede sam zmikastim katerega teh „neznanih“, če se ne bo dal nikakor drugače — potolažiti.“ — — Kakor vidimo iz teh besed, razpolaga slogaški feldpater z veliko mero domišljavosti, ki navadno ni v pravem razmerju s sposobnostjo. In tako je tudi v tem slučaju zmešala logičnost v mišljenju. Slogaški feldpater govori o nekaki vrnitvi na potu, po katerem hodi, in o nekem mikastenju gotovih časnikov na svojem povratku. Toda če se bo slogaško-pobožni feldpater enkrat vrnil s tiste „ceste, po kateri gre pred vsemi očitno,“ potem ne bo več mikastil katoliških časnikov, temveč „Slogo“ in „Nar. List“ in slične bratce.

Društvene izkaznice. Ob novem letu se navadno preseli več naše mladine v mesta ali industrijske kraje, kjer si poiščejo službe. Za člane naše izobraževalne in mladinske organizacije, ki se presele v mesta in kraje, kjer nimajo svojih znancev, je nujno potrebno, da preskrbe društva, čegar člani so bili, posebne društvene legitimacije z navodilom, kam se imajo obrniti, da najdejo v doličnem mestu krščansko društvo in poštene prijatelje. Take izkaznice je že pred nekaj leti izdala osrednja Slovenska krščansko-socialna zveza v Ljubljani. Društveni odbori naj se o božičnih praznikih posvetujejo, koliko takih izkaznic bi rabilo društvo za odpotujoče člane in naj te izkaznice takoj naroče pri S. K. S. Z. v Ljubljani.

Ljudsko štetje.

Za ljudsko štetje. Ako bi kateri Slovenec dvomil o tem, ali ga je števni komisar zapisal kot Slovenca, naj pogleda še tekom meseca januarja zapisno polo njegove družine pri občinskem predstojniku. Ta mora namreč po končanem štetju zbrati vse podatke o ljudskem štetju, in jih do 5. februarja vposlati politični oblasti. Če se torej opazi, da je števni komisar drugače vpisal, kot mu je izpovedala stranka, napraviti je treba takoj pritožbo na okrajno glavarstvo. Opozarjamo naše ljudi, naj pazijo na postopanje nemškutarskih komisarjev, pa tudi naši možje, ki opravljajo posel števnih komisarjev, naj bodo strogo nepristranski, da ne pridejo v nasprotje s kazenskim zakonom. Dijaki in mladina, postavite se zopet pri ljudskem štetju v službo naroda!

Števni komisarji. Naše somišljenike v mariborskem okraju opozarjamo, da bodo v naslednjih krajih ti-le števni komisarji: Studenci: dr. Juritsch (!), K. Mayer, Anton Ullrich (vsi trije znani hudi nemški agitatorji); Zgornje in Spodnje Hoče: znani učitelj Gatti; Krecenbach: nadučitelj Miha Mogge (zastavonoša najhujših posilinemcev!); Pivola: učitelj Moder iz Hoč; Pobrežje: nadučitelj Lasnik na Tezni in nadučitelj Seidler iz Pobrežja; Podova: znani štajerčijanec Avg. Ahič iz Šmarjete; Rotenberg: zopet Mogge; Kamnica: Gott. Pečar; Jelovec: učit. Gatti; Leitersberg: Wernitznigg; Ranče: krčmar Hojnik; Svičina: Fr. Tengg iz Ehrenhausen (oho? kako pa to?); Slatinski dol: zagrizeni Pascolo; Cirknica: Flucher! — Ob tej priliki opozarjamo, da so števni komisarji prisegli, da glede občevalnega jezika ne bodo na nikogar vplivali. Občevalni jezik je isti, katerega govoriš v družini, ne pa v gostilni ali pri kakem trgovcu ali pa na obisku v Mariboru. Ako se števni komisar pregreši, ga je takoj treba naznaniti.

Štajersko.

Mariborske novice.

„Za pravdo in srce“, znana izvirna Medvedova ljudska igra, vzeta iz slovenske zgodovine, se bo igrala na praznik Sv. Treh Kraljev, dne 6. jan. 1911 zvečer na odru Kat. delavskega društva v Mariboru, Flössergasse 4. Ta igra se ni predstavljala še na nobenem odru v Mariboru. Kot igralci nastopijo večinoma naši „Orli“. Opozarjamo naša društva v okolici Maribora, da opozorijo ljudstvo na to igro. Naše somišljenike prosimo, da agitirajo o božičnih praznikih in novem letu, da bo posebno udeležba z dežele **lepa.**

Maribor. Gosp. Juro Gredlič je otvoril v hiši gosp. dr. Kaca v Tegetthoffovi ulici brivnico. Gosp. Gredlič je zaveden Hrvat ter ga mariborskim in okoliškim Slovencem priporočamo.

Malo prepozno! Mestni svet mariborski je šele sedaj v zimi zvedel, da preti Mariboru nevarnost kolere. Izdal je neko odredbo glede kuhinjske in pitne vode. Ta odredba bi bila na mestu oktobra, oziroma septembra. No, saj pravijo, da se v Mariboru malokaj zve o pravem času.

Argentinsko meso v Mariboru. V seji mestnega sveta dne 21. decembra se je sprejel predlog svetnika Havličeka, da se naroči 10.000 kg argentinskega mesa, ki ga je ponudila „Austro-Americana“ mariborskemu mestu. Z vsemi stroški vred bi prišel 1 kg mesa, postavljen v Maribor na trg, na 1 K 23 vin. Mesar Polegeg je izjavil v seji, da se je prijavilo 16 mariborskih mesarjev, ki so pripravljeni, prevzeti podrobno prodajo mesa v mesnicah in na trgu. Kako se zavzema mariborski mestni svet za koristi občinstva, je razvidno iz dejstva, da so mestni očetje brezpogojno dovolili, da bodo smeli mesarji prodajati argentinsko meso prednje za 1 K 40, zadnje za 1 K 50 1 kg. Zakaj morajo imeti zopet mesarji edini dobiček od argentinskega mesa. Ali ne bi bilo dovolj, če bi imeli mesarji pri kilogramu 10 do 15 vin. dobička?

Slovenci in Slovenke v Mariboru in okolici pridite na Kraljevo, dne 6. januarja 1911 gledat v dvorano Kat. del. društva boj „Za pravdo in srce“!

Nemške predrznosti. Prijatelj lista nam piše: Bilo je dne 20. decembra zvečer okoli ¾na 7. uro, ko grem po Grajski ulici, ter se za trenutek ustavim pri gospodu Wolframu, da si ogledam sliko, ki je izpostavljena v oknu. Na voglu Gosposke in Grajske ulice je stala tropa nemških mladičev, ki so se vračali najbrže iz trgovske šole. Naenkrat stoji eden izmed njih poleg mene ter mi reče: „Gfolt Dir das Bildl, krucafux, bist Du a nazdar?“ Odgovorim mu krepko: „Kaj tebe to briga“ ter grem dalje. On pa za menoj ter me nadleguje: „Krucafux, bilst, dos i di den Pauch ausloss, Tu vrdomte bindische Hund?“ Ostali ga pa ščuvajo: „Tu, gieb ihm a Foucen!“ Ostal sem tiho ter šel hitro dalje. Ko bi se pripetilo to v bolj samotnem kraju, bi me menda bili pobili, kakor kakega psa. Take so torej razmere na mariborskih ulicah. So res pravi odsev nemškutarske spodnještajerske kulture.

Slov. Čitalnica v Mariboru priredi dne 31. decembra v veliki dvorani Narodnega doma (pri pogrnjenih mizah) Silvestrov večer. Na vsporedu so: moški in ženski zbori, solospevi, šaljivi kvartet in ples. Med posameznimi točkami igra godba na lok. Vstopnice dobijo od 7. ure gaprej na dan veselice v čitalniški sobi člani brezplačno, nečlani plačajo 1 K, obitelj 2 K. Začetek ob 8. uri zvečer.

Iz mariborske okolice. Kmečki mladenič nam piše: Ptujski „Štajerc“ ima pač povsod smolo, posebno pa še, kadar skliče svoje štajerčijance pod svoje krilo. Zadnjo nedeljo so napravili, kakor znano, v Mariboru štajerčijanci shod, ki se jim je slabo obnesel. Pred shodom so se ljudje med seboj povpraševali, kaj da bo, da je „Štajerc“ tako močno *pisal. No, res, prišel je prerok iz Ptuja, ki mu je* ime Korl. Za njegovo prerokovanje pa so se ljudje malo zanimali. Neki gospod je šel domov in je mrmral med potoma: Kaj hodijo sem, če drugega ne vedo povedati, kot samo opravljati? Naj bi raje ostali doma. Jaz teh posilinemških štajerčijancev že ne bom šel nikoli več poslušat! — Tako je prav! — Voščim vsem naročnikom in dopisnikom vesele praznike.

Celjske novice.

Cerkvena glasba. V Marijini cerkvi se bo v nedeljo na božični praznik ob 9. uri proizvajala pri glavni službi božji Hubatova jubilejna maša s pozavnami.

Božičnica za otroški vrtec C. M. D. in obe slovenski šoli je bila jako lepa. Prizor za prizorom je vzbujal v občinstvu veselje in ginjenost. Zlasti je ganil do solz v zadnji gledališki igri nastop otroka in uboge žene; njuno zaupanje v Boga in goreča molitev otroka k Bogu, ki na že blagoslavlja po poslanem angelju. Ugajali sta tudi vrlo pogojeni živi podobi ter ubrano petje, zlasti „Rasti rožmarin“. Take prireditve so velikega vzgojevalnega in moralnega pomena za slovenstvo v Celju in okolici. Čč. šolskim sestram gre vsa hvala za obilen trud, ki so ga imele, predno so naučile otroke teh nastopov. Občinstva je bilo toliko, da je bila dvorana „Pri Belem volu“ premajhna. Zato se bo prireditev še ponovila na Štefanovo ob 3. uri popoldne za širše občinstvo.

Jul. Rakusch, veletrgovec in veleposestnik v Celju, je nevarno bolan. Vsled neke infekcije na nogi se je noga zastrupila, tako, da so mu jo morali pod kolenom odrezati. Ker ima pa še povrh tega diabetiko, je postalo njegovo stanje po operaciji skrajno kritično. K njegovi bolniški postelji je bil poklican njegov prijatelj in sorodnik župnik Joherl iz Puntigama pri Gradcu.

V imenik odvetnikov se je dal vpisati vpok. deželne sodnije nadsvetnik g. Al. Gregorin s sedežem v Celju in je vstopil v pisarno dr. I. Benkoviča (hotel Teršek).

Kapucini v Celju nameravajo prihodnje leto povečati in prenoviti svojo redovno cerkev. Kdor pozna to majhno, sicer lično cerkvico in upošteva naval ljudstva, ki prihaja v to cerkvico od vseh strani, ta ve, da je povečanje te cerkvice res potrebno. In da se bo to uresničilo, treba je samostanu pomoči in podpore od vseh strani. Zato se udano podpisani obračam z zaupanjem do vseh samostanskih pripijateljev, znancev in dobrotnikov s prošnjo, da me podpirajo pri tem podjetju. Posebno sedaj o božičnih praznikih se vsem priporočam za prav bogato „božično darilce“. — Za dobrotnike se berejo vsak mesec 4 sv. maše! Za vsak dar se že naprej zahvaljuje iz srca — — p. Ladislav Hazemali, t. č. gvardijan.

Celje. Neko 17letno dekle so dne 13. t. m. tukaj zaprli in jo hoteli poslati v prisilno delavnico z odgonom. Dekle pa je zbežalo na streho neke hiše v rotovški ulici in ostalo tam celo noč, dokler je niso drugi dan zjutraj z velikimi težavami spravili dol.

Ptujske novice.

Čuden slučaj. V noči dne 20. decembra okoli pol dveh je izbruhnil v delavnici Janeza Simoniča ogenj ter uničil vse, kar je bilo v delavnici. Simonič sam pripoveduje vso stvar tako-le: Po noči je naenkrat zaslišal korake v delavnici; šel je v delavnico. Kakor hitro je pa vstopil, je počil strel in kroglja je zadela Simoniča v nogo. Šel je na to v vojašnico, kjer so mu zavezali nogo. Oddelek pijonirjev in ognjegasci so lokalizirali požar. Mestni policiji se je stvar zdela zagonetna, vsled česar je aretirala Simoniča kakor tudi njegovega brata, ki je prišel še-le dne 19. dec. v Ptuj.

Javna dražba premičnin iz konkurzne mase J. Piricha, tovarnarja za usnje v Ptuju, se vrši dne 4. januarja 1911.

Ptuj. Za novega mestnega oskrbnika je bil v seji mestnega sveta dne 14. decembra imenovan stavbeni mojster Franc Eckel iz Trsta. Kompetentov za to mesto je bilo baje okrog 200.

Ptuj. V hodniku Koslerjeve vile v Ljubljani je dne 20. decembra umoril brezposelni pekovski-pomočnik Franc Novak 31 let starega pekovskega pomočnika Valentina Švajča, doma iz Podvincev pri Ptuju. Morilca so prijeli.

Ptuj. Vedno bolj slaven postaja naš Ptuj. Včeraj dne 22. decembra sta izročila Ornig in Stering častnemu občanu ptujskega mesta znanemu Rosegerju, diplomo častnega občanstva. Diplomo je izdelal slikar Kasimir. Ko bi Rosegger znal, da je v Ptuju svetovna fabrikacija nesrečnega šnopsa, ki zastruplja ne samo slovensko okoliško, ampak tudi nemško ljudstvo — bi sigurno odklonil častno občanstvo. A Ornig in Stering sta modro — molčala o tem.

Ptuj. V našem mestu se prigodi vedno kaj novega. Za zabavo nam skrbi „Štajerc.“ Nihče, posebno ne okoličani, ne polagajo na ta list nobene važnosti. Saj je splošno znan rek, da če „Štajerc“ napiše dva stavka, je gotovo štir četrtinke besed pobarvanih z neresnico in grdim zavijanjem. Zato se je pa ta list tudi ostudil ljudstvu. Edino šnopsarji se ga še krčevito drže. Drugače je s „Stražo.“ Gospod urednik! Vaš list nam ugaja! Pisan je odločno; ne pozna nobenega pardona, kadar je treba nastopati proti izkoriščevalcem ljudstva, ali so potem ti na levi ali desni. Ko so mariborski in ptujski nemški mesarji hoteli na primer letos skrivoma zadati našim špeharjem *takorekoč smrten udarec*, je bila „Straža“ prva, ki je naše špeharje in druge kmete opozorila na pretečo nevarnost. Ne „Štajerc“, ne „Marburgerca“ nista imela prostora za obrambo živinorejcev okrog Ptuja. Tudi proti Ornigovem gospodarstvu v okrajnem in v mestnem zastopu nastopa „Straža“ z vso odločnostjo. Kot star Vaš prijatelj in naročnik bom „Stražo“ svojim znancem sedaj ob novem letu priporočal v naročevanje. „Straža“ pa se naj tudi v bodoče drži poti, po kateri je tako krepko korakala dosedaj.

Ptujski mestni svet je dal profesorju ptujske gimnazije dr. Adolfu Braunerju naslov predstojnika nemškega Studentenheima v Ptuju.

Trboveljske novice.

Trbovlje. Malokateri list se čita v Trbovljah s takim zanimanjem, kakor „Straža“. V hišah, kjer jo imamo naročeno, se zbere zvečer večje število somišljenikov, in potem se bere list skupno. Posebno naši rudarji in drugi delavci segajo s posebnim veseljem po listu, ki prinaša tako pogosto zanimive socialne članke. Ker se „Straža“ toplo zavzema za delavske težnje, zatorej jo pa mi trboveljski delavski trpini čitamo s posebnim veseljem. Že dosedaj prihaja nad 30 iztisov „Stražc“ v Trbovlje, po novem letu se bo to število podvojilo. Naši somišljeniki, tako delavci-rudarji, kakor tudi posestniki, pa se tudi vedno bolj zavedajo važnosti in koristi „Straže“, zatorej ne bodo zahajali odslej v gostilne in trgovine, ki niso naročene na „Stražo“. Somišljeniki, držite se tega pravila tudi drugod, in list se bo utrdil povsod. Naši ljudje sami priznavajo, da je list, ki izhaja večkrat na teden, za naše razmere krvavo potreben. „Slovenec“ je predrag, „Gospodar“ izhaja samo enkrat. „Straža“ pride n. pr. gostilničarjem in trgovcem ter drugim čtiva željnim ravno prav. Uredništvu in čitateljem „Straže“ želi vesel Božič trboveljski rudar.

Trbovlje. Zadnji čas se je v občinski pisarni zelo previdno delalo, kajti sedeži naših občinskih očetov so se začeli majati; zato so pripravljali volitev z veliko tajnostjo. Da jim ti šmentani klerikalci ne bodo delali kako zmešnjavo, so sklenili kompromis z Nemci in socialnimi demokrati, in pri vsem tem so odločili Slovenski kmečki zvezi od 30 odbornikov samo 3, reci tri odbornike, torej eno desetino od vseh odbornikov, češ, saj kmet ne sodi v naš purgarski občinski odbor. Imena in stan hočemo po volitvah nekoliko opisati, vendar smemo že zdaj reči, da novi odbor našemu kmetu ne bo posebno naklonjen, ker socialni demokrat še ni bil nikdar kmetov prijatelj, in še manj prijatelj prave občinske blaginje. Omeniti moramo tudi, da so pred volitvami naši redarji in pisarji po hišah prav pridno agitirali in priporočali kompromisne kandidate, akoravno imajo naši redarji vedno dosti opravkov; še celo naš tajnik se tokrat ni ustrašil nobenega blata, pokukal je v vsako hišo kake vdove za pooblastilo. Vendar mu je pri marsikateri hiši spodletelo, češ, jaz sem svoje pooblastilo že drugemu dala. Kmetje, zapomnite si to dobro, kaj so trboveljski mogočneži, koliko občinskih sosesk je, ki vam niso privoščili nobenega zastopnika, pač pa jih je po nekaterih krajih kar po 4 ali 5 skupaj. Za občinske ceste plačujete prav mastno davščino, ako pa ima posestnik kaj za prepeljati, si morate kmetje sami cesto popraviti. O teh stvareh bodemo še večkrat govorili.

Drugi kraji.

Hoče. Izvedeli smo, da bo ljudsko štetje v Sp. in Zg. Hočah izvedel kot števni komisar znani učitelj — Gatti. Ker je on znan že od nekdaj kot hud pristaš nemškonacionalne stranke, mi slovenski občani najodločneje protestiramo, da se je za naše občine nastavil za števnega komisarja mož, do katerega nimamo nobenega zaupanja. Ogromna večina prebivalstva v Spodnjih in Zgornjih Hočah je slovenska. Kako pridemo potem do tega, da dobimo za števnega komisarja ravno Gattija, ki je znan kot največji nasprotnik Slovencev. To je naravnost žaljenje in izzivanje mirnega slovenskega prebivalstva in mi moramo odločno ugovarjati. Povemo pa, da je prezgodnje veselje onih, ki mislijo, da bodo postale Hoče sedaj naenkrat nemške. Mi bomo strogo kontrolirali ljudsko štetje in vsako nepravilnost brez ozira javili. — Slovenski občani iz Sp. in Zg. Hoč.

Iz Ceršaka. Pretekli teden je prinesla „Mariborčanka“ dolgovezen, po večini lažnjiv in obrekljiv dopis o novi šulferajnski mučilnici. Ves žolč je izlil usmiljenja vredni dopisun na našega vrlega in mnogozaslužnega gosp. župana Toneta Hauca. Onemogla jezica je dala možakarju tako živo domišljijo, da poroča o takih dogodkih, o katerih živ krst nič ne ve razven njega. Seveda bode o tem tudi še poklicana oblast govorila. Najnovejše pa je, da označuje dopisnik gospoda župana pred vso javnostjo kot Nemca, ko vemo vsi Cirberžani, da so bili njegovi predniki, kakor tudi on, vedno zavedni Slovenci. Na tem tudi sam čedni dopisnik ne bo nič spremenil. Dopisnik ima pa tudi strašno kratek spomin, ker se huduje, da poklicana oblast ne skrbi za zadostno varstvo šole in šolskih otrok, ni še tako dolgo od tega, ko je oblast brez vsakega povoda v varstvo nepoklicanih gostov, za katere se ni nobeden zmenil, poslala nad 30 orožnikov. Poročevalec je bil tudi navzoč takrat, pa menda so mu šle Krautgasserjeve besede tako do srca, da ni več vedel, kaj se krog njega godi. Nasprotno moramo očitati oblasti, da se prevneto in s preveliko skrbjo poteguje za to nepotrebno šolo. Pred par dnevi so maloštevilni obiskovalci te šole iz sosednje selniške občine manevrirali po županovi zimski setvi; njegov brat jih je opomnil, naj gredo na cesto in ne delajo škode, za to se je moral zagovarjati pred žandarjem. In ker je orožnik spoznal, da je opravičeno postopal ter da o zadevi sploh ni treba nadaljnih korakov, že „Mariborčanka“ na vsa usta trobi v svet, kako pristransko postopajo oblasti. — Cirberžani pa izražamo svojemu županu vse zaupanje. Že 28 let vodi našo občino z modro previdnostjo v splošno korist. Le mož, kakor je on, je vedel ohraniti v občini neskaljeni mir in sporazumljenje. Naj znani dopisnik zabavlja tudi po krčmah kakor hoče, da so Cirberžani slepi, to mu povemo, da pameti k njemu ne bomo hodili iskat, ker vemo, da bi bilo zastonj. Če pa ta mož ne bode miren, bomo pa segli po brezovki!

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Ljudsko štetje je pred durmi. Apeliramo na čast in poštenje vsakega Slovenca, da se bo priglasil za slovenski občevalni jezik. Sramotno in hlapčevsko je, če se človek sramuje jezika, v katerem ga je učila ljuba mamica prve molitve, v katerem je govoril v zlati dobi svoje mladosti. Brez ozira na levo in desno naj stori vsak, kakor mu veleva vest in naj se priglasi za Slovenca. Tudi se ne sme dati premotiti. Občevalni jezik je oni jezik, ki ga govori človek v svoji družini. Nihče naj ne misli, da je njegov občevalni jezik nemški, če včasih govori nekoliko nemški, ali pa, če zna nemški. Vse to nič ne velja in se mora upoštevati samo oni jezik, ki se ga govori v lastni družini. Še nekaj: V občinah Rottenberg in Krezenbah bo števni komisar naš predobro znani „prijatelj“ nadučitelj „Mogge“. To je neopravičljivo draženje mirnega slovenskega ljudstva. Vsi dobro vemo, kako sovraži Mogge vse, kar je slovenskega, kako bi potopil najrajši vse Slovence v žlici vode. In ta mož naj bo sedaj nepristransk števni komisar? Pač ne moremo drugega reči, kakor: Kdor veruje, bo zveličan. Zato odločno ugovarjamo, da je imenovan Mogge za števnega komisarja. Takih izzivanj ne bomo mirno prenašali in bomo zaropotali pri merodajnih krogih, da bo marsikomu dolgo zvenelo v ušesih. Sicer bomo pa s pazljivo kontrolo že poskrbeli, da nemška drevesa ne bodo vzrastla do nebes.

Sv. Lenart v Slov. gor. Naše nemštvo je silno razburjeno. Vse kar posilinemškega leze ino grede, je prizadeto v dno srca. Ubogi reveži nimajo miru ne po dnevi in ne po noči. Če jih silni spanec le premaga, se ne zbljejo v prijetno-sladkem Morfejevem naročju, ampak plašijo in strašijo jih grozne in težke sanje. S pretresljivim krikom se vsak teh „nemških“ revežev ves moker od potu, trepetajočega srca vzbudi iz morečega spanja. Kaj pa povzroča te muke našemu „nemštvu“? Kakor veša jih preganja vedno in povsod — kdor se ne bo smejal, dobi groš — polhovka. Nekateri Slovenci so si za sedaj po zimi nabavili zelo praktično pokrivalo, polhovko, in ta gre sedaj našim ljubim „Nemcem“ na živce. Kakor so nekdaj Tirolci — opozoriti moramo, da pridejo Tirolci po ljudski govorici še le s 40. letom do vse svoje pameti, kako je tozadevno pri šentlenartskih Nemcih sicer ne vemo — kakor so tedaj nekdaj Tirolci morali pripogibati kolena pred Geßlerjevim klobukom in jim je ta klobuk vzbujal strah in trepet, tako povzroča sedaj šentlenartskim Nemcem polhovka nemirne dni in noči. Vsepovsod jo vidijo in ko se jih poloti spanec, se jim prikaže polhovka in iz daljave slišijo bobnanje in korakanje ruskih polkov, ki hočejo ubogi Št. Lenart iztrgati nemštvu in priklopiti Rusiji. Pri takih mislih in sanjah pač ni čudo, če so naši „Nemci“ vsi pobiti in potrti. Bilo bi res želeti, da bi imeli naši Slovenci vsaj toliko srca in bi sedaj čez praznike ne nosili teh presnetih polhovk, drugače bodo imeli „Nemci“ prežalostne božične praznike. Še potice jim ne bodo šle v tek.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Pogreb gospoda nadučitelja Špricaja je bila veličastna manifestacija našega ljudstva za učitelja, ki živi po naši veri in deluje za narod na temelju podedovane vere očetov. Ljudstvo pri Sv. Marjeti ob Pesnici še ni nikdar položilo koga s tako slovesnostjo v zemljo pradedov k posmrtnemu počitku, kakor gospoda nadučitelja Jan. Špricaja. Blagi pokojnik se je rodil dne 18. decembra 1864 v Jarenini. Učiteljišče je dovršil v Mariboru in služboval samo pri Sv. Marjeti ob Pesnici in sicer 26 let. Bil je veren učitelj v vsakem oziru. Nikdo ga ni videl kdaj strastnega ali jeznega. Dičili ste ga dve slovenski vrlini: globoka vernost in bratska gostoljubnost. V njegovem hramu si čul pravočasno glasno molitev, bil pa si tudi vselej iskreno sprejet. On je s krasnim petjem in orgljanjem vabil ljudi v cerkev, z ljubkim posmehom pa vabil prijatelje na odmor in zabavo. Ljudstvo mu je bilo vdano kot svojemu duhovnemu pastirju. Umrl je, od kapi zadet, dne 13. decembra zvečer ob ½10. uri v prisotnosti svojih domačih, gospoda župnika, gospoda učitelja Črnka in drugih. K pogrebu dne 16. decembra je prišlo šest duhovnikov, mnogo učiteljstva in vse, kar je v domači župniji moglo od doma. Ob 10. uri so se opravile slovesne maše zadušnice. Nato je imel v cerkvi pogrebni govor kapucin častiti gospod Benko Čirič. Dobro, da je mogel z glasom nadkriliti ihtenje jokajočega ljudstva. Izvajal je, da je mrtvaški angelj poljubil pokojnika v tihi noči, da bi se dalje čulo opravičeno plakanje njegovih dragih — v tihi noči, da bi se dalje razlegala pesem tolažbe za naša srca. Ta tolažba je v njegovi oporoki. Pokojnikova vedna in poslednja volja je bila, da umrje v katoliški veri — da se da odvezati grehov — da odpusti sovražnikom in — da dušo izroči Bogu. Ob glasnem joku ljudstva je govornik vzel slovo v pokojnikovem imenu od vseh njegovih dragih. Sprevod na domače pokopališče je vodil gospod dekan Čižek. Ob grobu je govoril gospod nadučitelj A. Požegar. Opirajoč se na latinske in grške reke je razložil, kako častivreden bo ta novi grob, ki bo kril v sebi vzgojitelja, kakoršnega bi se težko našlo med učitelji. Omenil je vrline pokojnega: zmiraj je nosil pri sebi svetišče samospoznanja; strog za se, je bil blag napram drugim, v obče pa vzor učiteljskega stanu. Njegovo truplo sprejme zemlja, njegov duh pa ne mine izmed nas. — Mično so peli gospodje učitelji in jareninski pevski zbor. Vsak se je težko ločil od groba, kakor od groba očetovskega ali materinskega srca. Dragi Janko! Bilo ti dobro na drugem svetu! Ko boš gledal ljubega Boga in v njem vse, kar je vstvaril, boš videl tudi nas. Da bi le res imeli Tvojega duha, kakor je želel gospod govornik. Ko bi res posebno učiteljstvo imelo Tvoje katoliško mišljenje in prepričanje in bi ne bilo vpreženo v liberalni, proti-katoliški jarem! Od toga zloga jest nesloga! Ta sprevod je prejasno pokazal, kakove učitelje naše ljudstvo spoštuje. Udanost in ljubezen ljudstva bo pa še naprej ostala tudi pri mili pokojnikovi soprogi, ker je ona takovega srca, kakor je bil on. Preblaga gospa! Vam in p. n. sorodnikom ter celi župniji naše srčno sožalje!

Iz brežiškega okraja. Ker gre ravno leto h koncu, ko je treba obnoviti naročnino na liste, hočem opozoriti na neko rak-rano, ki vedno bolj razjeda naše slovensko ljudstvo. V našem okraju se v zadnjem času silno širijo socialdemokraški listi. Skoro neverjetno se človeku zdi, ko vidi, v kakih hišah se že najde socialdemokraška glasila. In kar ne okužijo ti listi, to izpolni ptujski „Štajerc“, ki je žalibog pri nas tudi še precej razširjen. Ti dve kugi se vedno občutneje širita med našim ljudstvom in nevarnost je velika, da ga popolnoma skvarita in zastrupita. Skrajni čas je, da se vsi naši zavedni in pošteni somišljeniki ganejo in gredo na delo. Zastaviti moramo vse sile, da ustavimo to socialdemokraško-nemškutarsko poplav. Potruditi se moramo, da se bodo naši ljudje sedaj ob novem letu naročili na naše dobre časopise. Brezdvomno ena najsvetejših nalog vsakega rodoljuba je, da poskrbi ljudstvu za zdravo duševno hrano. Vsi ki vam je dobrobit našega ljudstva pri srcu, sedaj na delo! Iztrebimo liberalno-sodrugarsko-nemškutarsko ljuliko in nasejmo klenega zrna! Poskrbimo, da bo imela vsaka hiša „Slovenskega Gospodarja“, delajmo na to, da bo mladina naročena na „Naš Dom“, kjer pa je le količkaj mogoče, naj se naroči našo „Stražo“! Le na ta način bo ostalo ljudstvo plemenito in mu bomo zasigurali bodočnost!

Novacerkev. „Inteligentni“ liberalci si sploh mislijo, da je ljudstvo, ki noče slediti njihovim voditeljim, popolnoma nerazsodno. Na novocerkovško poštno nabiralnico prihaja še kakih pet številk „Narod-

nega Lista.“ Težko si je misliti, da so si naslovljenci tako slab list sami naročili. Znano je namreč, da se „Narodni List“ marsikomu pošlje, ne da bi si ga bil naročil ali vsaj količkaj poželel. Liberalci, ali vam ne zadostujejo vaši podrepniki? Li niso morda dovolj sigurni, ali pa so morda tako nezavedni, da z njimi ne morete izhajati. Ali si pa morda kdo misli, da potrebujejo pristaši Slovenske kmečke zveze luči iz „Narodnega Lista“? Toda tista luč je nepotrebna, katera bi rada v svetlobi svetila, ravno tako, kakor pri vozu peto kolo. Če bi imel „Narodni List“ take pristaše, kakoršna je naša cenjena prodajalka gospodična Marija Okrožnik in pa naš dični krojač gospod Klučar, kojima se je nedavno ponujal, če bi ga hotela vzeti v službo, lahko bi si to štel v čast. Toda kaj, ko si revče ni smel tukaj še oddahniti. Nemudoma se je moral vrniti nazaj. Ti ljudje pač nimajo usmiljenja za tebe, dragi „Narodni List.“ Drugi slučaj. Ko so se dne 20. novembra po končanem protestnem shodu v Celju podali udeleženci v gostilniške prostore hotela Terček k obedu, je sedel pri eni mizi tudi tisti Šotl, ki je poprej na shodu kazal svoj liberalni značaj v smeh in krohot naših mož in mladeničev. Ves bled in spremenjen je bil, prijemal se za glavo ter je bolj po rahlo vzdihoval. Ko so se drugi že naveličali njegovega tarnanja, so se mu začeli smejati. Vprašali so ga, če želi morda tukaj prodati nekaj svoje znanosti, ker mu prej na shodu ni šlo prav od rok. Ko je tožil, da je ljudstvo ubogo, ker vse verjame, se mu je odvrnilo, da smo pač res ubogi reveži, ko vse v sebe vzamemo, karkoli nam kdo pove, ter se ga je naprosilo, naj nas ob tej priliki kaj pouči itd. To mu je precej sapo zapiralo in celo drugi, ne naši pristaši, so ga obsojali in mu rekli, naj molči. Je pač tako, da se vedno najde prilika, pri kateri se zavedni ljudje lahko prepričajo, kako daleč za nami še kimajo liberalci. Res, skoro bo prišel za liberalno „inteligenco“ čas, ko jo bodo kmečki fantje morali poučevati, kaj je izomika.

Žiče. Dobro so jo pogruntali naši posilinemci, da bi zmagali pri prihodnjih občinskih volitvah, ki bi imele biti že meseca septembra t. l., pa so se jim po njihovi lastni krivdi prevrgle. Ker jim pač računi nikakor prav ne kažejo, so si izmislili politično zvijačo. Trije: Kolačan, Janž in Cekmešter, so naznanili za zadnji četrt leta pri pristojni oblasti „Zementwarenfabrik“ in si dali prihodninski davek predpisati od oktobra naprej, kakor smo izvedeli iz najboljšega vira. Z nekaj nad 1 K prihodninskega davka, kakor kaže zapisnik davkov, so si povišali svoj davek tako, da so prišli vsi trije v prvi volilni razred in si zagotovili tam večino. O „Zementwarenfabrikah“ seveda ni sluha ne duha in naši najnovejši cementarji povzročujejo prav mnogo smeha. Ali ste jih, gospod Čuček, Vi tako dobro poučili? Zakaj pa niste še Vi naznanili svoje tovarne za zaušnice in davkov že naprej plačali? Prišli bi morda v drugi volilni razred, da bi tudi tam bila zmaga Vaše stranke gotovejša. Kako lepo bi pač bilo, ako bi postali Vi naš župan, kakor na tihem, pa vendar preglasno mislijo Vaši prijatelji. Lepe in drage plotove bi še lažje stavili pri šoli, kmetje pa segali globoko v varžete in plačevali: letos 900 K, drugo leto 600 K, pozneje pa še več, ako bi bilo treba, da bi šola imela „en anksegen“, kakor pravijo načelnik krajnega šolskega sveta. Kako lepo bi bilo! In ako bi ne bili samo občinski šribar, ampak celo župan žički, kakšno čast bi imeli — kmetje pa prazne žepe. To bi bila „občna korist“, za katero se gospod Vucaj poteguje — Ko bi le bilo!

Dražavas. Mihel: „Hajduš, čuj, kaj sem oni večer v mraku slišal v Žičah, ko sem stal blizu okrajne ceste! Veliki žički „narodnjak“ je šel mimo z enim gospodom in čisto natančno slišal sem ga reči: Du, sei nur ganz ruhig, denn ich bin auch ein Deutscher, aber ein ruhiger Deutscher!“ Tona: „Ali je res? Veš, meni pa je Špelica pravila: Veš, naš ata morajo za Poseka voliti, da bodo našim dekletam kedaj dobre službe poskrbeli.“ Mihel: „A tako?“ — Jaka, ki pogovor sliši: „Koga? Kar tiha bodita! On je narodnjak in ostane narodnjak in kristalen značaj.“ Tona: „A tako? Ti že veš, ker si bil soldat!“

Dobrna. V seji občinskega zastopa dne 18. decembra se je sestavil proračun za leto 1911. Dohodkov je 4774 K, stroškov pa 7855.36 K. Primanjkljaj znaša torej 3079.36 S, ki se pokrije s 30% dokladi. Hvalevredno je posebno, da je občina stavila v proračun 100 K za šolsko kuhinjo in 200 K za kmetijsko podružnico. Kakor smo že enkrat poročali, je občina Dobrna letos veliko storila za olepšavo kraja, pa tudi za napredek v zdravstvenem oziru. Koliko cest in mostov se je temeljito popravilo in se še bodo prihodnje leto. Občinska hiša je skoraj popolnoma nova, šola temeljito popravljena in mrtvašnica na novo postavljena v veliko povzdigo lepote že itak lepega kraja. Velevažen je tudi studenec iz vodovoda poleg šole. Ker smo že imeli z računi opraviti, je občinski odbor obračunil še z deželnim šolskim svetom. Seveda ta se bo zaničljivo smejal nad našim enoglasnim sklepom glede imenovanja agenta North British zavarovalnice. Pa počakajmo malo, bomo videli, kdo se bo konečno smejal. Čulk gotovo ne, zato bodo že skrbeli oni, ki so z njim imeli opraviti. Enoglasno sprejeti sklep se glasi: „Občinski zastop ugovarja proti temu, da se želje občanov, izražene po svojih zastopnikih v krajnem šolskem svetu, niso vpoštevale in je deželni šolski svet imenoval za nadučitelja na Dobrni gospoda Čulka, ki za to mesto še prosil ni. Tudi predlog okrajnega šolskega sveta, kjer sedi zastopnik občin, se ni vpošteval. Občinski odbor prosi, da se to imenovanje v prid složnega delovanja občanov in šole prekliče.“ Ta predlog se enoglasno sprejme z naročilom, da se predloži nemudoma deželnemu šolskemu svetu. Prišli smo za manever posilinemških in nemškonacionalnih generalov in njihovega štaba, deželnega odbora, ki ima na Dobrni povsod svoj nos, kjer ga nič ni treba. Deželnemu odboru bomo že jasno pokazali, za kaj bi na Dobrni moral skrbeti. Vsi inšpektorji od onega v Gradcu do Supaneka v Celju in ptujskega hlapca štajerčijancev so se za Čulka zavzeli. Še za časa živega Voglarja so nam hoteli Čulka za vodjo vsiliti. Da veste, da so nam znani vaši manevri: evo nekaj vprašanj: 1. Zakaj ni Čulk kompetiral za nadučiteljsko mesto na Dobrni? 2. Zakaj je njegov učitelj Klemenčič na Ptujski gori svojo prošnjo umaknil? 3. Zakaj so zastopniki okrajnega šolskega sveta, ki so hoteli za Dobrno predlagati najbolj sposobne moči, dobili vabilo za sejo, pri kateri se je razpravljalo o kompetenci, za ½11. uro, dočim so virilisti že bili ob ½10. uri zbrani. Sramota, če hočete na tak način svoje kimavce poštenemu ljudstvu vsiliti! In ti, Čulk, nam pa naštej, s kolikimi kmeti si imel razprtije zavoljo North British. Ugledni član krajnega šolskega sveta, šolski ogleda gospod Martin Jamnikar, je že odložil to svojo nečastno mesto z ozirom na to, da se deželni šolski svet ni oziral na naše predloge. Ali je tako mesto častno, če se resno mnenje skušanega moža in njegovih tovarišev tako zametuje?! Gospod urednik, blagovolite nam še večkrat odkazati mesto v Vašem cenjenem listu. Hinavski gospodje pa, ki zmiraj z lisičjimi vzdihi in pogledi zdihujete po miru na Dobrni, vedite, da ste ga vi kalili.

Gornjigrad. V nedeljo dne 18. decembra nas je presenetil obisk sodnijskega inšpektorja, ki je hotel vedeti, kaj je na vsej gonji proti Grebencu resničnega. Od naše strani se je povdarjalo, da gospod svetnik ni naš pristaš, da tudi vsega postopanja ne moremo hvaliti, da ga pa vendar liberalci večinoma zato mrze, ker ne zahaja v njihovo družbo. Ko bi jim svojo dušo zapisal, bi pokrivali njegove pogreške s plaščem usmiljenja. Ako bi mi vse podrobnosti liberalne zlorabe uradne oblasti na Slovenskem zasledovali, bi marsikomu postalo pod nogami vroče. S kakšno mero bodete merili, z isto se tudi vam odmeri!

Gornjigrad. Na Štefanovo priredi naše izobraževalno društvo božičnico s petjem, tamburanjem in skioptičnim predavanjem o sveti deželi. Slike so vzete iz Kristusovega življenja in iz svetih krajev in bodo kot novost zanimale stare in mlade. Torej pridite!

Narodno-obrambno delo.

Za „Slov. Stražo.“ Gospod A. Stergar, trgovec v Škalah, je nabral za „Slovensko Stražo“ 28 kron. Iskrena hvala! — Za „Slov. Stražo“ je darovala gospodična Zofi Savinšek v Pirešici 3 K. Hvala!

Za „Lega Nazionale“ je dovolil mestni svet v Trstu podpore 15.000 K. Prejšnja leta je znašala ta podpora navadno 5000 K. Kakor vidimo, zvišujejo se dohodki društvom, ki hočejo raznaroditi Slovence. — Sveta naša dolžnost je, da tudi mi pospešimo nabiranje darov za „Slovensko Stražo.“ Slovenske občine, poklonite „Slovenski Straži“ novoletni dar. Rodoljubi! O božičnih praznikih in novem letu nabirajmo v družbah veselih Slovencev za prepotrebno „Slov. Stražo“!

Nabiralniki za „Slovensko Stražo“ še manjkajo v mnogih slovenskih gostilnah. Podružnice „Slovenske Straže“ in posamezni rodoljubi naj skrbijo, da bo v vsaki gostilni, kamor zahajajo Slovenci, na mizi nabiralnik za „Slovensko Stražo.“ — Osrednjemu odboru pa se priporoča, da priskrbi bolj praktične nabiralnike. Nabiralnik brez narodnih barv se mnogokrat niti ne opazi.

Iz nasprotnega tabora. V Razvanju pri Mariboru se je v nedeljo dne 18. decembra vršila ustanovitev nove podružnice Šulferajna. Govorila sta med drugimi tudi stavbenik Šulferajnov, Payer in neizogibni Malik. V odbor podružnice so se izvolili: dr. Tausch, načelnik; Peter Trinko, njega namestnik; Martin Pukl in Mihel Kac. Tajniški posel bosta opravljala nadučitelj Jöbstl in gdč. Anetzgruber. Prvo delo nove podružnice bo ustanovitev nemškega šolskega vrtca. Vsa mariborska okolica je že prepredena z Südmarkinimi in šulferajnskimi podružnicami. — V Kamnici pri Mariboru bo ustanovil Šulferajn prihodnjo spomlad šulferajnsko šolo. — Graški „Nikolofest“ je prinesel Südmarki 5131 K 50 vin. dobička. — V Ormožu se je vršila dne 18. decembra v mestni šoli božičnica otrok, prirejena od Šulferajna. Vabili so se tudi slovenski stariši in otroci. — Trgovec Anton Prisching v Cmureku, pri katerem kupujejo prav radi Slovenci iz Marije Snežne, Sv. Ane, Sv. Jakoba in drugih obmejnih občin ob Muri, je daroval za Šulferajn 20 K. — V Ormožu se ustanovi na Štefanovo „Zveza nemških visokošolcev“. Namen tega društva je, v Ormožu in v okolici delati propagando za Šulferajn in Südmarko. Društveni odbor tega društva se je sestavil že iz samih velikih „Nemcev“. V odboru so: Martinc,, Bezget, Kolenc in Koser.

Narodno gospodarstvo.

Laneno seme se uporablja v prvi vrsti za izdelovanje olja, ako pa ni seme predrago, se rabi včasih tudi za krmo. Že sama ukuha iz lanenega semena je za živinorejca precejšnjega pomena, kajti če se da ta ukuha živini, ki je zaprta, gre potem blato lažje od nje; takšna ukuha pa tudi jako olajša odstavljanje telet, zato se v takem slučaju posebno priporoča. Če se poklada laneno seme kravam nekaj dni, preden storijo, imajo ob porodu več mleka. Posebno pa hasne laneno seme mladim prašičem.

Hmelj. Poročilo hmeljarske zveze v Žatcu. Ker se za hmeljem vedno bolj povprašuje so se tudi cene bolj utrdile, posebno za dobri srednji hmelj se je zelo povpraševalo. Največ se izvaža hmelja v Nemčijo. Prodalo se ga je pretečeni teden na žatskem trgu 250 do 300 bal. Cene hmelju so sedaj sledeče: slabejši hmelj 115 do 120 K, srednji 120 do 125 K, boljši srednji 125 do 140 K, finejši 140 do 150 K za 50 kg. Tudi na deželi še hmeljotržci in pivovarnarji pridno iščejo poedine zaloge. Cene so trdne.

Cene živini so ostale na dunajskem trgu nespremenjene. Posebno se opaža, da je zastal v mnogih deželah promet z živino radi kužne bolezni slinovke. Cene bikom so se za 4 K pri 100 kg zvišale, tudi teleta, prašiči in drugi drobiž se je v ceni zvišala.

Kupuj le pristne otrobe in ne daj se opehariti! Ko kupuješ otrobe, pazi, da ne kupiš ponarejenih, kajti tudi pri otrobih te lahko marsikdo oslepari. Pšeničnim in rženim otrobom se primešavajo včasih ovseni in rajževi otrobi, semlete turšične latice ali koclji in celo žaganje, to je, take stvari, ki nimajo nikake redilne moči. Ne čudi se torej, če ti krava marsikdaj, dasiravno ji pokladaš otrobe, nič več mleka ne da, kakor če bi jih ne dal, ali če se prašič z otrobi nič bolj ne pita, kakor brez njih. Pazi torej, ko otrobe kupuješ, in kupi jih le tam, kjer ti jamčijo, da so pristni. Ne glej preveč na malo razliko v ceni, kajti s cenim blagom, če ni pristno, imaš lahko več zgube nego za 2 ali 4 dvajsetice!

Književnost in umetnost.

Dekle z biseri. Povest iz prvih časov krščanstva. Ta krasna, izredno zanimiva povest je ravnokar izšla kot 13. zvezek Ljudske knjižnice v zalogi Katoliške Bukvarne v Ljubljani. — Izkušnja nas uči, da so najboljši romani in sploh najkrasnejši pripovedni spisi vseh slovstev, ki so si takorekoč v poletu osvojili svet in bili v najkrajšem času prevedeni v vse kulturne jezike, zajeti ravno iz početnih časov krščanstva, katerim ne more tudi najbrezvernejši pisatelj odrekati prvenstva in vzvišenosti nad vse dogodke, ki jih je v teku tisočletij človeškega obstoja zabilježila svetovna zgodovina. Ta velika doba — reči smemo viteška doba vsega človeštva, kajti nobena druga še ni porodila toliko junakov in nesebične požrtvovalnosti — nudi pisatelju tudi najboljšo priliko, da spiše veliko delo. Kdo ne pozna del, kakor: „Quo vadis“, „Ben Hur“ itd., ki so vsled svoje umetniške in moralne popolnosti postali last vsega omikanega sveta, svojim pisateljem pa ovili čelo z vencem nevenljive slave ter jim zagotovili hvaležnost potomcev. Med slednjimi deli zavzema po svoji prekrasni vsebini in dovršeni pisateljski umetnosti odlično mesto tudi „Dekle z biseri“, povest, ki je izšla izpod peresa angleškega pisatelja H. Rider Haggard, a je sedaj prevedena skoro v vse jezike. Slovenski prevod je tako dober in vzoren, da bi človek mislil, da čita originalno delo. Povest je prepletena z izredno zanimivimi dogodljaji in mičnimi zapletljaji ter bralca priveže na-se z neodoljivo silo tako, da knjige ne more odložiti, dokler ne pride do zadnje strani. Povest, ki je polna dejanja in se odlikuje po prebogati vsebini, se bo vtisnila vsakemu bralcu neizbrisno v spomin. — Kljub svoji obširnosti stane knjiga, ki broji okoli 400 strani, v elegantni opremi samo 2 K 20 v, krasno vezana pa 3 K 20 v.

Esperanto. Lepo darilo sedaj o božiču je — esperantska slovnica. Mednarodni jezik Esperanto hoče pobratiti vse narode. Sodelujte vsi, „ki ste dobre volje“, pri tem velikem mirovnem delu, naročajte esperantsko slovnico ter jo širite med svojimi znanci. Esperantska slovnica stane s poštnino vred 1.30 K pri založniku gospodu Lj. Koserju, Juršinci pri Ptuju, Štajersko.

„Ilustrovani Tednik“ začne izhajati z novim letom v Ljubljani. List ne bo političen in bode vse politične dogodke le kratko registriral. Drugače obeta biti zelo raznovrstne in bogate vsebine ter za svoj obseg in opremo zelo cenen. Izdaval ga bode močen konzorcij. Skrajni čas je, da se začno tudi na tem polju izpodrivati nemški proizvodi.

Pridobivajte naročnike!

Vzemite, če ste se prehladili, imate preh'ajeno grlo ali če težko dišete Fellerjev Fluid z. z. „Elsafluid“. Prepričali se boste posebno pri prsnih ter boleznih v vratu o blagodejnem, kašelj-pomirjajočem, krepčilnem uspehu, Dvajnajstorica za poskušnjo 5 K, dve 8 K 60 v. franko. Izdeluje lekarnar E. V. Feller v Stubici Elsaplatz 264. (Hrvaško).

Sedmošolec
išče inštrukcije. Več pove uredništvo. 189

Velika zaloga
dobro snaženega
posteljnega perja
po vsaki ceni priporoča tvrdka
Jožef Ulaga, Maribor
Tegetthof. cesta 21.

Olje
za razne stroje oddaja tiskarna sv. Cirila v Mariboru
100 kg po 25 K.

Vage
za vagone, voze (mostne), centimalne, škalove, decimalne, za živino, tablicove in vsake druge vrste za gospodarske in obrtniške namene izdeluje ter priporoča po nizkih cenah
Jos. Kaláb,
tovarna za vage,
Brno, Zidenice Moravsko.
80 slovanska obrt.

Za božič in novo leto
priporoča trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem
Goričar & Leskovšek, Celje.
Svileni, barvani in krep papir v vseh barvah, podobice za jaslice, narejene jaslice, zlato peno, barvo za mah, perje za cvetljice, žico itd.
Dopisnice za božič in novo leto
v največji izberi po najnižjih cenah. — **Okraski za božično drevo in umetne cvetljice.** Kasete, albumi za poezije, slike in dopisnice v veliki izbiri.

Za nakup
modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje itd.
priporoča
modna in manufakt. trgovina
M. E. ŠEPEC
Maribor, Grajski trg,

Argentinsko meso
za 80 vinarjev en kilog. ne boste nikjer dobili, zaradi tega kupujte za božične praznike, dokler je še kaj dobiti pšenično moko št. 00 kg. po 36 vin., lepo krušno moko po 22, 23, 26 vin., jako lepi celi riž po 32 vin., sladkor v grudi po 76 vin., ravno tako rozine, cibebe, grozdičje in vso drugo špecerijsko robo, ki se dobi vedno sveže v trgovini
Ivan Sirk, Maribor
Glavni trg zraven rotovža. 184

Novo izšlo
v Tisk. sv. Cirila
v Mariboru:
Prošnje za domovinstvo.
Tedensko poročilo o nalezljivih boleznih.

NASIM GOSPODINJAM
priporočujemo priznano najboljši pridatek za kavo „ZAGREBŠKI pravi FRANCK“ s kavnim mlinčkom, kot izvrstni domači izdelek. 52

Priložnostni nakup za Božič in Novo leto!
Velika zaloga **čevljev** za gospode, dame in otroke : gamaše : galoše, čevlje za hribolazce : hišne in telovadne čevlje.
Kdor nakupi za 10 K blaga in takoj plača dobi par domačih čevljev zastonj.
Priporoča se
Štefan Strašek
velika zaloga čevljev
198 **Celje** : Kovačeva ulica.

Na debelo! Priporoča se Na drobno!
edina narodna trgovina
galanterijskega, norimberškega in modnega blaga, kakor tudi igrač.
Prica & Kramar v Celju
na voglu Graške- in Krožne ceste. 68

Slovenska trgovina
J. N. Šoštarič, Maribor
samo Glavni trg štev. 9
priporoča p. n. občinstvu svojo veliko zalogo svakovrstnega najnovejšega in najmodnejšega blaga iz samo prvih in najboljših tovarn.
z modnim in manufakturnim blagom
ter krojaškimi potrebščinami - - -
Postrežba točna in stroga solidna. :: :: ::

Hotel Trabesinger v Celovcu :
Velikovška cesta št. 5
se priporoča
potnikom, ki prinočujejo v Celovcu. — Tukaj najdejo lepe, snažne in po zimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo po ceni.
Veliko dvorišče za vozove in tri hleve za konje. —
Za zabavo služi **kegljišče**, po zimi zakurjeno. — Po leti sediš na **senčnatem vrtu.**
V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno v sredah zvečer. 188
Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje go tov domači omnibus.
Lastnik: **Ivan Millonig.**

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge
se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti se poštne hranilne položnice na razpolago (ček konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo
le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4¾%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5½% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastave vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolke.

Uradne ure
so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvzemši praznike. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo
in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. dopoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

6 belih

:::: rjuh zelo debele in :::: po 2 m 14 K, po 2¼ m po 16 K, iz domačega lanenega platna po 2 m 18 K, po 2¼ m 20 K, razpošilja franko narodna veletrgovska hiša

R. Stermecki v Celju.

Naznanilo!

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel

brivnico

v Tegetthoffovi cesti št. 22 v hiši dr. Kaca.

Opozarjam, da je moja brivnica edino slovensko podjetje te vrste v Mariboru. Potrudil se bom vedno, da bom občinstvu vsestransko vstregel, zato se priporočam vsem narodnim krogom.

Juro Gredlič,
brivec.

Svoji k svojim!

Ponudbeni razpis.

Pri župnišču v Slivnici pri Mariboru se bode oddala izmena stropa iz stropnikov (Dippelboden) v stroškovnem znesku po 730 K in nova stavba svinjskih hlevov v stroškovnem znesku po 3300 K.

Proračuni stroškov in stavbni načrt se morejo pri stavbnem oddelku c. kr. okrajnega glavarstva v Mariboru pregledati ob delavnikih od 9. do 12. ure dopoldne.

Dela, katera je oddati, se morejo prevzeti ali proti poprečnini ali proti poizmeri.

Na enotne cene proračuna stroškov podeljeni dopust ali zahtevano doplačilo je v ponudbo v %ih vpostaviti v besedah in številkah.

Varščine (vadija) ni vložiti. Pri oddaji pa mora zdražitelj položiti 10% kavcije.

Redno sestavljene in kolkovane ponudbe je najkasneje do sobote, 31. decembra 1910 ob 12. uri dopoldne vložiti pri stavbnem oddelku c. kr. okrajnega glavarstva v Mariboru.

V Mariboru, dne 17. dec. 1910.

C. kr. okrajni glavar: Weiss.

Pozor!

Slov. špecerijska trgovina

Alojz Šumenjak, Maribor

Tegetthoff-ova cesta štev. 31

priporoča slavnemu občinstvu, da so se znižale pri njem ceno sladkorja, moke in sploh vseh v njegovo stroko spadajočih reči. — Prodaja torej posebno sedaj za božične praznike, najfinejšo moko po 36 vin., krušne moke po 20, 22, 23 in 24 vin., dalje priporoča bogato izbiro **rozin, grozdičja, cibebe, slive, domače strdi** itd.

Finih likerjev, žganja, konjak itd. itd.

Za točno in uljudno postrežbo jamči. — **Zunanja naročila se takoj izvršujejo.**

Prodaja se tudi zaradi prevelikih nakupov vsa 190 kuhinjska oprava po zelo nizkih cenah

Kdor?

si hoče po ceni in dobro blago za jesen kupiti, naj se potrudi in vsaj enkrat poskusi iti v trgovino

J. Ulaga - Maribor

Tegetthoffova cesta 21.

Postrežba točna in solidna.

Cene najnižje. :: :: Cene najnižje.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gornje Avstrijsko.

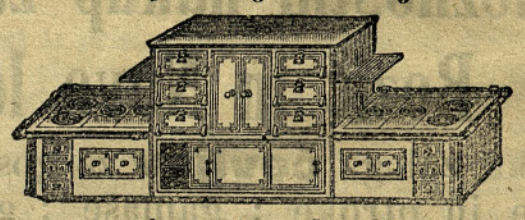

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastonj.

Kaj pomaga dobra kuha,
Če si bolnega trebuha!
Na želodcu ni bolan
Ta, ki vživa

Najboljše krepčilo želodca,

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost	liter K 2·40.
Kabinetna kakovost	„ „ 4·80.

Naslov za naročila: „FLORIAN", Ljubljana.

Slovenci! Slovenke! Pridobivajte nove naročnike za našo „Stražo".

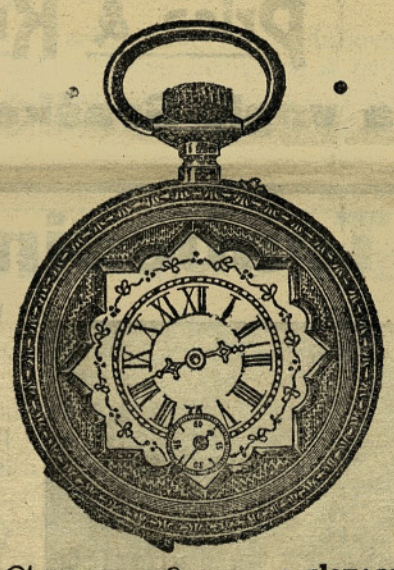

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor

Tegethofova cesta 39

perd kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur i. t. d., po najnižji ceni.

Gramofone s **slovenskimi ploščami,** čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn.

Priznano najboljše **igle** za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Trgovina špecerijskega blaga

Milan Hočevar Celje

Zaloga pražene kave „Au Mikado".

Priporoča za tekoči čas pod zagotovilom točne in solidne postrežbe:

ruskega in kitajskega čaja, pristnega jamajka ruma, slivovke, brinjevca, konjaka in raznovrstnih likerjev. Sveže rozine, grozdiče, cibebe, mandelne, lešnike, orehe, kosanske češplje, strdi itd.

Živinorejcem nudim za pitanje svinj dobro znanega „Lucculus", mastina in klajno apno. Ob času setve opozarjam p. t. kmetovalce, da se dobi v moji zalogi zanesljiva, kaljiva semena za polja in vrtrove. :-: :-: :-: :: :-: :: :: :: :-:

Tudi priporočam raznovrstnih, voščenih in drugih sveč, kadilo in olje. 177

Veletrgo vina špecerijskega blaga in deželnih pridelkov

Anton Kolenc: Celje

Narodni dom in Graška cesta 22 v lastnih hišah.

Naznanja, da kupuje vsakovrstne deželne pridelke vsako množino po najvišjih dnevnih cenah, osobito suhe gobe, laneno seme, fižol, kumno, vsakovrstno žito, konoplje itd. ter sadje sveže in suho.

Priporočam se gospodom kolegom trgovcem za nakup vedno svežega špecerijskega blaga in deželnih pridelkov, ker jamčim za pošteno in dobro postrežbo po najnižjih dnevnih cenah. — Gospodom duhovnikom priporočam vsakovrstne sveče, kadilo in olje za cerkve.

Slavnemu občinstvu zagotavljam točno in solidno postrežbo z vedno svežim blagom in najnižjih cenah. Nadalje premog na cele vozove, debel K 2·10, droben po K 1·40 100 kg na dom postavljen v Celju, drugam, po dogovoru. 148

Pismena naročila se z obratno pošto izvršé.

Predivo vsako množino se kupi kakor tudi solnate vreče.

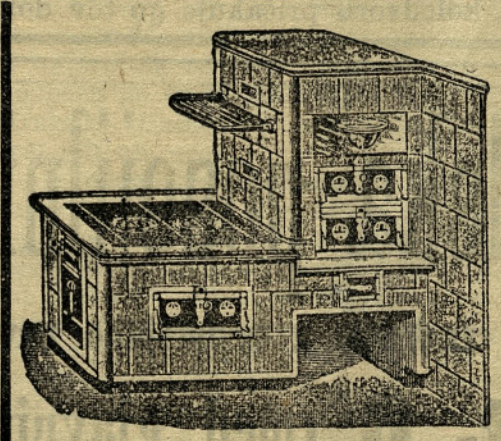

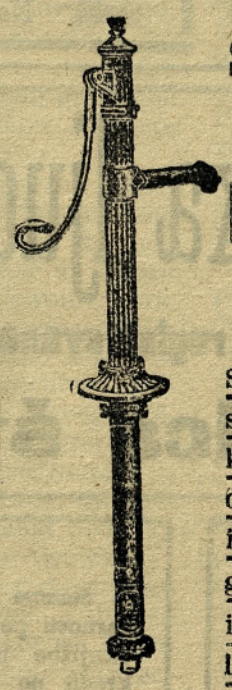

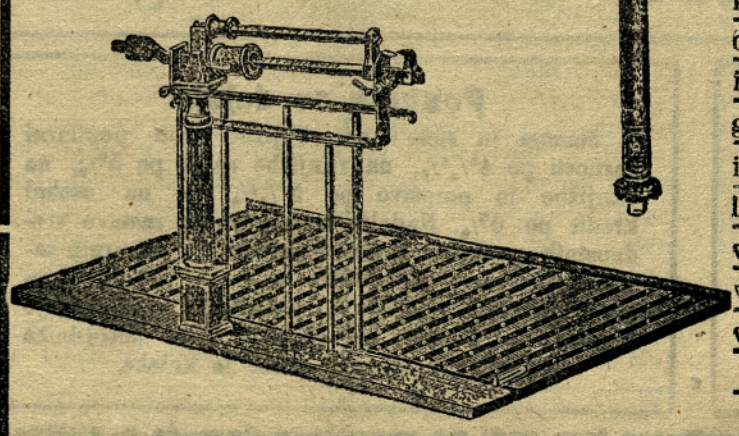

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast. koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidravličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Založnik in izdajatelj: Konzorcij „Straža". Odgovorni urednik: Lav. Kemperle. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.